

rio mundi electi: vna cū illo ianuā regni celestis i gre
 diebis: mor gētiū ppls cepl̄ sue illuatōis spē h̄re:
 q̄ iudicat iurta viā sedēs: qz necdū it vitat] igrediēf
 ad hoc puenire oredir. **HIERO.** Popul' etiā iuv
 deoz q̄ scripturā oſuat nec oplet: iurta mēsurā mē
 dieis eſurit. **Clamat autē:** Fili dauid miſere mei. q̄a
 p̄ merita patriarchaz iudaic' ppls illuat. **Domina**
 tur aut ei multi vt taceat: qz pctā z demonia cōpes
 ſcit clamorē paupis: ſ; ille magis clamabat: qz igra
 neſcite bello: man' ad lapidē adiutorii ſt eſum
 nazarenū cū clamorē leuāde ſunt. **BEDA:** Ppls
 etiā gētiū agnita fama noīs ch̄iſti p̄iceps ei' fieri
 oredir: cū cōtradicebāt multi: p̄mo iudei: deide et
 gētilēs: ne illum ad' mūd' ch̄iſtū iuocaret: nec tñ
 ipſigatū ſuroz eos q̄ ad vitā erant p̄ordinati vale
 bar ſalutē p̄uare. **Clamāt autē:** cecū trāſiēs audiuit:
 qz p̄ h̄militatē ſuā miſe' ē: q̄ p̄ diuinitat' potētiaz
 mētis n̄re tenebras excluſit. q̄ enī p̄pter nos nat' z
 poſſus ē iēſus q̄n trāſit: qz bec actio t̄pal' eſt. **Stare**
 aut oei ē immutabilē cūcta diſponere. **clamāt autē**
 cecū oīs vocat: cū p̄plo gētiū p̄ p̄dicatores v̄bū ſu
 dei mittit: qui vocātes cecū anime q̄ozē eē z ſurget
 re atqz ad oīm venire p̄cipiūt: cū p̄dicādo indoctis
 ſpen eos ſalutis h̄re: ac de corpe viciozuz erigi: atqz
 ad ſtūū ſtudia ſe accigere iubent. **piecto aut veſti**
 mēto erilit: q̄ abiecit mūdi retinacul' expedito mēt'
 ḡſtitat largitorē et̄ne lucis p̄pat. **HIE.** Venit
 etiā iudaic' ppls eriliēs nud' veteri hoīe vt binul'
 ſaliēs ſup mōtes: qz ſegniciē deponēs p̄phas ap̄los
 in alt' oſiderās ad ſupna ſe extēdit. q̄z p̄ueniēs aut ē
 oedo ſalutē: audiuiū' p̄mo p̄ p̄betas: deide clama
 m' p̄ fidē: poſtea vocamur p̄ ap̄los: ſurgim' p̄ p̄nīaz
 enūm p̄ baptiſmū: in̄rogamur p̄ volūtātē. **Lee'**
 autē in̄rogat' h̄ redit: vt videat volūtātē domini.
BEDA: Amitemur ḡ z nos eū: nō diuicias: non
 terrena bona: nō honores a dño ſed lncē q̄ramus:
 quā videre cū ſolis angelis poſſumus. **Ad quā via ſi**
 des ē. **Th̄i** z ceco r̄ndet: **Fides tua te ſaluū fecit.** vi
 det aut' z ſeq̄: **Qui bonū qd̄ itelligit opaf.** **Jeſu. n.**
 ſequit' q̄ bonū qd̄ itelligit opaf: q̄ imitat': q̄ p̄ſpari
 b̄ mūdo noluit: obprobria ac irriſiōes tolerauit. **Et**
 qz rep̄ cop̄ alii delectatōne a gaudiō in̄no cecidi
 m': cū q̄ amaritudie illic redeat oſidit. **THE.** Diē
 aut q̄ ſecur' ē dñm i via. ſi hac vita: qz p̄ h̄ac exclu
 dit oēs q̄ h̄ eū nō ſequit' ad opāda mādata eius.
HIE. Vel via iſta ē q̄ dicit: **Ego ſū via vitas z vi**
 ta. **Hec eſt via anguſta q̄ ducit ad ardna hieroſoly**
 me z bethanie ad mōtē oliuarū qui eſt mōs lumis
 z conſolatiōis.

Capl'm XI.

Et cū appropinquent hiero
ſolymer z bethanie ad mōtē
oliuarū mittit duos ex disci
pulis ſuis: z ait illis: Ite i caſtelluz
qd̄ cōtra uos ē: z ſtati introcūtes il
lic inuenietis pullū ligatū: ſup quē
nemo adhuc hoim ſedit: Soluite il
lū: z adducite. Et ſiqs uob dixerit:
qd̄ facitis: dicite qz dño neceſſari' ē

z p̄tinuo illū dimittet huc. **Et abe**
untes inuenerūt pullū ligatū āte ia
nuā foris in biuio: z ſoluūt eū. Et
qdā de illic ſtātib' dicebāt ill': Quid
facitis ſoluetes pullū? Qui dixerūt
eis: ſic p̄cepit illis ieſus: z dimiſerūt
eis. Et duxerūt pullū ad ieſū: et ipo
nūt illi ueſtimēta ſua: z ſedit ſup eū
Multi aut ueſtimēta ſua ſtrauerūt
in uia: alij aut frōdes cedebāt de ar
borib': z ſternebāt i uia. Et q̄ p̄ibāt
z q̄ ſeq̄bāt clamabāt dicētes: Oſāna
benedictus qui uenit in noie domini
benedictū quod uenit regnū patris
noſtri dauid: oſanna in excelsis.

CHRY. Poſtq̄z dñs ſue v̄tuti: ſufficiētē expien
 tiā declarat: z crux iſtabat in ianuīs: oīa cū iā ma
 iori agit claritate q̄ aduerſarios inſlāmatura erant
 z ideo q̄uis multotiēs p̄us aſcēderit hieroſolymā:
 nūq̄z tñ cū tāta excellētia ſicut modo. **THE.** Ut
 ſi velit valeāt ḡſiam ei' agnoſcere z p̄ p̄phetias de
 eo opletas ſcīrēt q̄ ē ver' de'. **Si vō noluerit mai'**
 fieret eis iudiciū: qz tot claris miraculis nō credide
 rūt. **hui' igit' aduēt' claritatē euāgelīſta deſcribens**
 dicit: **Et cū appropi' hiero. z betha. ad mon. oli. mit**
 tit duos ex diſci. ſuis. **BEDA:** Bethania villula
 eſt ſue ciuitas in latere mōtis oliueti: vbi lazar' eſt
 ſuſcitatus a mortuis. **Quomodo autem diſcipulos**
 miſerit z ad quid: oſtendit ſubdens: **Et ait illis: Ite**
 in caſtellum quod eſt contra uos. **THEOPHI.**
Conſidera uero quāta dominus diſcipulis p̄dixit
rit: ſcilz q̄ inuenirēt pullum. vñ ſequit': Et ſtati in
trocūtes illic inuenietis pullū ligatū ſup quez ne
mo adhuc hominū ſedit: ſoluite illum z adducite.
et q̄ impediretur ab accipiēdo. Unde ſequitur:
Et ſiquis uobis dixerit: quid facitis: dicite quia do
mino neceſſarius eſt. z q̄ hoc dicto permitteretur
accipere. Unde ſequitur: Et continuo illum dimiſit
ter huc. Et ſicut dominus p̄dixerat: ita impleret.
Unde ſequitur: Et abeſites inuenerūt pullum liga
tum ante ianuaz foris in biuio: z ſoluunt eum.

AVGVSTI. de concoz euangelīſtarū: **Matthe**
us aſnam dicit: z pullum: Ceteri autem de aſina
 tacent. vbi ergo vtrūqz factum poteſt intelligi: nul
 la repugnantia eſt: nec ſi alius vnum: alius alium
 commemoraret: q̄to minus moueri oportet ſi ali
 us vnum: alius vtrūqz commemoraret. **Sequitur:**
Et quidam de illic ſtātibus dicebant illis: Quid
facitis: ſoluetes pullum: Qui dixerunt eis: ſicut
p̄cepit eis ieſus: z dimiſerūt eis. ſcilz pullum.
THEO. Non autem hoc permitterent: niſi diuī
 na virtus eis incumberet cogens illos: p̄ſertim
 quia rurales exiſtentes z coloni permīſerūt pullū
 auferre. **Sequitur: Et duxerunt pullum ad ieſū: et**
imponunt illi ueſtimēta ſua: et ſedit ſuper eum.

non est et prior: Neq; in laudem dei finita.
Et introiuit hierosolymā i tem-
 plū: et circūspectis oib; cuz iā uespa
 esset hora: exiit in bethaniā cū duo
 deci. Et alia die cum exirēt a betha-
 nia esuriit. Cūq; uidisset a longe fi-
 cū hñtē folia: uenit siquid forte iue-
 niret in ea. Et cū uenisset ad eaz: ni-
 bil inuenit pter folia. Non eni erat
 temp' ficozū. Et respōdēs dixit ei:
 Jam nō amplius in eternum ex te
 quāq; fructū manducet. Et audie-
 bāt discipuli eius.

BEDA: Appropinquāte tpe passiois: appropin-
 quare uoluit dñs loco passiois: ut p b intimaret qz
 suam spōte morte subiret. vnde dicit: Et introiuit
 hierosolymā in templū. Quod aut ingressus ciuita-
 tem pmo templū adiit: formā nobis religiōis quaz
 sequimur pmostrat: ut cū forte quēlibet locū in quo
 sit dom' oratiois intram: pmo ad hāc diuertamus
 doc quoq; intelligēdū est: qz tāte dñs fuerit paup-
 tatis et ita nulli sit adulat: ut in uibe maria nullus
 hospite: nullā inueniret māsiōem: sed in agerulo p-
 uulo apud lazari sorore: qz ei habitaret. eozū dpe
 uic' bethania est. vnde seq̄. Et circūspect' omnib;
 siquis cū bospitio suscipet. Cuz iam uespa eēt hora
 erat in bethaniā cū duodeci. Nō h' semel fecit: sed
 per omnes qnq; dies: ex quo hierosolymā ascende-
 rat usq; ad temp' passiois hoc ipm semp agere sole-
 bat: ut p oie in tēplo doceret: nocte uo extēs moras
 res in mote oliuēti. Seq̄. Et alia die cū exiret a be-
 thania esuriit. **CHRY.** Qualiter aut mane esurie-
 bat ut matthe' dicit: nisi qz dispēsatue h' carni sue
 cōcessit. Seq̄. Cūq; uidisset a lōge ficū habentē
 folia uenit siquid forte inueniret in ea. Manifestū
 est aut qz h' fm suspitōz discipuloz dñ' q' estimabāt
 ppter h' cristū ad ficulneā accessisse: et pp h' ficul-
 neā ipam maledictā eē: qz in ea fructū nō inuenit.
 Nā sequit: Et cū uenisset ad eā: nihil inuenit pter
 folia. Nō eni erat tēp' ficozū. Et rñdēs dixit ei: Jam
 nō ampli' in eternū quāq; ex te fructū manducet.
 Maledicit ergo ficulneā ppter discipulos ut cōfū-
 dit. Quia eni ubiq; beneficia tribuebat: nullumq;
 puniebat: oportebat aut ei' punitiue uirtut' demō-
 stratiōem pbere: ut discerēt qz posset etiā iudeos pte
 quātes ficcare: noluit h' demōstrare in hōib;. vnde
 in plāta sue punitiue uirtutis pbuit signū. vñ ostē-
 dit qz pncipaliter ppter h' ad ficulneā uenit: nō pp
 esuriē. Quis eni tam insci' est qz matutino tempe
 tali stimulare esurie: aut quid est qd impediret eū
 comedere aīq; domū eriret: Neq; pōt dici qz uisio
 fruct' excitauit in esurie appetitū: nō eni erat fico-
 rū temp'. Sed si esuriebat: cur de alio comedere nō
 querebat: sed de ficu fruct' ante tēp' tribuere nō ua-
 lere: Quia etiā pena erat dignū ficū fructū nō ha-
 bere ante temp'. Ideoq; ex his sufficiēter syllogiza-
 ri potest qz ppam uolebat demōstrare uirtutē: ut nō

frangerent animis in ei' passioe. **THEO.** Uolēs
 ostendere discipulis qz si uellet bos qui crucifigūri
 erant ipsum: in momēto posset exterminare. **MY-**
 stice aut domin' introiuit in templū: sed rursus exi-
 uit ostēdēs qz ipm reliqueret desertū et in rapinam.
BEDA: Circūspicit aut omnia corda: et in cōtra-
 dicitib; ueritati: et nō inueniens ubi caput reclinet
 secedit ad fideles: et in eis qui obediūt māsiōem fa-
 cēt. Bethania nāq; dom' obediētie dicit. **HIERO.**
 Mane aut ad iudeos uenit: atq; nos in uespa mū-
 di uisitat. **BEDA:** Sicut aut parabolas loquitur
 ita et operat: ideo esuriēs in uicu fructū querit: cū
 nodū temp' esse nouit: et tamen eam ppetua sterili-
 tate dānauit: ut ostēderet plebē iudeoz ppter folia
 .i. uba iusticie que habebat sine fructu. i. bono ope
 nō posse saluari: sed scindi et in ignē mitti. Esuriēs
 ergo. i. salutē humani generis desiderās: uidet ficūz
 .i. iudeū habētē folia. i. eloquia legis et pphetari: et
 quesuit in ea fructū boni opis: docēdo: corripēdo
 miracula faciēdo: et nō inuenit: et ideo dānauit.
 Tu quoq; si non uis dānari a christo in iudicio:
 arbor sterilis esse cauetō: sed poti' pauperi christo
 fructū pietatis quo indiget offer. **CHRY.** Est aut
 et aliter dicere qz dñs ante temp' fructū quesuit in
 ficu: et nō inueniēs maledixit: quia omnes qui mā-
 data legis adimplēt: isti suo tpe fructificare dicunt
 sicut est illud mādatū: nō mechaberis. Qui aut nō
 solū nō mechab' sed pmanet uirgo: quod est magis
 uirtutibus excedit. Domin' autem a perfectis non
 solum erigit ut uirtutes obseruent: sed supra māda-
 ta fructificent.

Et ueniūt itez hierosolymā. Et
 cū itroisset i tēplū cepit eijcere uedē-
 tes et emētes i tēplo: et mēsas nūmu-
 larioz et cathedras uedētū colūbas
 euerit. Et nō sinebat ut qsq; trāffer-
 ret uas p tēplū. Et docebat eos di-
 cēs: Nōne scriptū ē: qz dom' mea:
 dom' orōnis uocabit' oib; gētibus?
 Vos aut fecistis eā spelūcā latronū
 Quo audito pncipes sacerdotuz et
 scribe qrebāt quō eū pderēt. Time-
 bant eni euz: qm uniuersa turba ad-
 mirabāt sup doctrina ei'.

BEDA: Quia maledicēdo ficū infructuosam p
 figurā domin' fecit: hoc idē mor apert' ostēdit eis
 ciendo improbos de tēplo. Ficus eni nō peccauit
 si ante tēp' fructū nō habuit: s; sacerdotes. vnde dñ'
 Et ueniūt hierosolymā. Et cū introiit i tēplū cepit
 eijcere uenden. et emen. in templo. Et quidē creden-
 dum est qz ea tñ uendi uel emi repperit i templo: qz
 ad ministeriū templi necessaria essent. Si ergo ea
 que alibi libere geri poterāt: domin' in domo sua
 temporalia negocia geri non patit: qm magis per
 ea que nunq; fieri licet: plus celestis ire merentur:
 si in edibus deo sacratis aguntur. Seq̄. Et men-
 sas nūmularioz. **THEOPHI.** Numularios uo-

bonū respōdissent: in laqueū se castros: timētes la- pidatōem: sed magis timētes veritatis cōfessiōem. vnde sequit: Et respōdētes: dicit iesu: Nescimus.

BEDA: De lucerna inuidi obscurat vt dicit: Pa- rani lucernā chūsto meo: inimicos ei? induā cōfus- sione. Sequit: Respōdens iesus ait illis: Neq; ego dico vobis in qua prāte hec faciā. Quasi. d. Nō vo- bis dico qđ scio: q; nō vultis fateri qđ scitis. Notā dū aut q; duas ob causas marie sciētia veritatis est occultāda querentib?. i. cū is qui querit: aut minus capax est ad intelligēdū qđ querit: aut cōtēptu ve- ritatis: aut aliquo alio indign? est cui debeat aperiri quod querit. **Capit. XII.**

Et cepit illis in pabolis loq- uere. Vineaz pascinauit hō: et cir- cūdedit sepē et fodit lacum et edificauit turri et locauit eaz agri- colis: et pēgre pfect? ē. Et misit ad agricolas i tpe suū: ut ab agricolis acciperet de fructu uince. Qui appre- hēsūm eū ceciderūt: et dimiserūt ua- cūū. Et itēz misit ad illos aliū suū et illū in capite vulnerauerūt: et stu- melijs affecerūt. Et rursūm aliū misit: et illū occiderūt: et plēs alios quosdā cedētes: alios uero occiden- tes. Adhuc ergo unū hñs filiū cha- rissimū et illū misit ad eos nouissi- mū dicit: q; reuerēbūf filiū suū. Co- lōi at dixerūt ad inicē: Nō ē heres uenite occidam? eū: et nostra erit he- reditas. Et apprehendētes eū occi- derūt: et eiecerūt extra uineā. Quid ergo faciet domin? uince? Veniet et pdet colonos: et dabit uineam alijs. **Dec** scpturā hāc legistis: Lapidē quē reprobauerūt edificātes: hic fa- ctus est in caput anguli. a dño factū est istud: et est mirabile in ocul? nris. Et qrebāt eū tenere: et timuerunt turbā. Cognouerūt. n. qm ad eos parabolā hāc dixerit. Et relicto eo abierunt.

GLO. Postq; dñs prudēti interrogatōne tēta- torii oza cōcluserat: cōsequēter eorū maliciā paboy- lice demōstrat. vnde dicit: Et cepit illis in pabolis loqui: Vineā pasci. hō. **HIERO.** Homo de? pat- rō hūano affectu. vinea dom? isrl? est. Sepis est cu- stodia angeloy. Lac? est lex: turris templi: agricole

facerdotes. **BEDA:** Uel sepis mur? est orbis: lac? siue torcular altare: aut illa torcularia quoru; tres psalmi pnotant titulo. **THEO.** Uel sepis est lex: phibēs eos alienigenis admisceri. Sequit: Et pēgre pfect? est. **BED.** nō loci mutatōe: sed abire videt a vinea: vt vinitoib? liberū opandi arbitriū dedit quat. Sequit: Et misit ad agri. in tpe ser. vt ab agri. ac. de fructu uince. Serui missi pphete: fruct? uince obediētia est. De pphētis alijs celi: alijs vulnerati: alijs occisi sunt. vñ seqt: Qui appre. eū ce. et dimi. cū vac.

BED. Seru? qui pmo missus ē: ipse legiser moyses intelligit. Sed celi eū dimiserūt vacuū: irritauerūt enī moysen in castris. Seqt: Et itēz misit ad il. aliū suū: et illū in capite vul. et cōtu. affe. Seru? alter da- uid regē et ceteros psalmistas significat: sed hūc as- sectū cōtumelijs in capite vulnerauerūt: q; psalmi- starū carmina quipēdētes: ipm dauid adiecerūt oi- cētes: Que nobis ps cū dauid. Seqt: Et rur. ali. mi. et il. occi. et plures alios quosdā cedētes: alios vō oc- occi. Tertiū cū suis socijs seruū: ppheta; cho; itel- lige. Sed quē ppheta; non sunt pscuti: **THEO.** Tis sane trib? seruoy gradib?: oim sub lege doctoy figuram posse cōprehēdi domin? alibi pnuāciat dicit: qm ne- cesse est impleri omnia que scripta sunt in lege et p- phētis et psalmis de me. **THEO.** Uel aliter: p- primū seruū intellige pphetas qui circa temp? heie fuerunt: qm micheaz verberauit sedechias pleūdo propheta. Secūdū vero seruū quē in capite vulne- rauērūt. i. affecerūt iniuria: intellige pphetas q; fue- rūt circa temp? osee et ysaię. Tertiū vero seruū intel- lige pphetas qui fuerūt circa tempus danielis et ezechielis. Seqt: Adhuc ergo unū hñs charissimū et illū misit ad eos nouissi. dicit: q; forte reuerēbūf filiū mei. **HIERO.** Fili? charissim? et nouissim? vnigenit? Nō aut dicit: Uerebūf si. me. p ironiā h- dicit. **BED.** Uel aliter q; ait: q; forte vere. si. meū nō de igrātia dī: s; abigere dī de? vt libera uolūtas hōi reuef. **THEO.** Uel alit: Nō igrās qđ futup- erat: h- dixit: s; ostendēs qđ erat decēs et agrūi eos opari. Coloni aut di. ad inui. h ē heres ve. et oc. cir- et nos. erit here. **BED.** Manifestissime dñs pbat iudeoy pncipes nō p igrātiā: s; p iudiā crucificisse filiū dei. Intellererūt. n. hūc eē cū dictū ē: Dabo tibi gētes hereditatē tuā. **Hic** occisionē ei? mali col- loni pripe moliebāt: cū crucifigētes eū iudei: fidē q; p eū ē extiguere: et suā magi q; ex lege ē iusticiā pfer- re: ac gētib? iudēdis conabāt infere. Seqt: Et app- eū. occ. et eie. ex. vi. **THE.** Sc; extra hierusalē: extra ciuitatē q; ppe crucifix? ē dñs. **HIE.** Uel eiecerūt eū extra uineā. i. extra plebē dicitēs: Samaritan? et et demoniū habes. Uel q; qstū i se erat: ex suis. n. fini- bus excludētes: gētib? suscipiendū dederūt. Seqt: Quid g; faciet dñs uince. **Ue.** et p. co. et da. vi. alit. **AVG.** de cō. euā. Et qđē matthe? illos ridisse sub- iūgit atq; dixisse: Malos male pdz. qđ mar? h nō ab ipis rissū eē cōmēorat: s; dñm p? interrogatōz nā ipm sibi quodāmō ridisse. S; facile pōt icelligi vel illoy vocē ita subiūctā vt nō inponeret: illi ruderūt aut illi dixerūt: sed tamē intelligeret: aut iō respon- sionē istā domino poti? attributā: qā cū uerū dicit- rūt: etiā de illis hoc ipse respōdit qui ueritas est. **THEO.** Dñs ergo uince est pater filij intercepti:

et pphētis... **THEO.** Tis sane trib? seruoy gradib?: oim sub lege doctoy figuram posse cōprehēdi domin? alibi pnuāciat dicit: qm ne- cesse est impleri omnia que scripta sunt in lege et p- phētis et psalmis de me. **THEO.** Uel aliter: p- primū seruū intellige pphetas qui circa temp? heie fuerunt: qm micheaz verberauit sedechias pleūdo propheta. Secūdū vero seruū quē in capite vulne- rauērūt. i. affecerūt iniuria: intellige pphetas q; fue- rūt circa temp? osee et ysaię. Tertiū vero seruū intel- lige pphetas qui fuerūt circa tempus danielis et ezechielis. Seqt: Adhuc ergo unū hñs charissimū et illū misit ad eos nouissi. dicit: q; forte reuerēbūf filiū mei. **HIERO.** Fili? charissim? et nouissim? vnigenit? Nō aut dicit: Uerebūf si. me. p ironiā h- dicit. **BED.** Uel aliter q; ait: q; forte vere. si. meū nō de igrātia dī: s; abigere dī de? vt libera uolūtas hōi reuef. **THEO.** Uel alit: Nō igrās qđ futup- erat: h- dixit: s; ostendēs qđ erat decēs et agrūi eos opari. Coloni aut di. ad inui. h ē heres ve. et oc. cir- et nos. erit here. **BED.** Manifestissime dñs pbat iudeoy pncipes nō p igrātiā: s; p iudiā crucificisse filiū dei. Intellererūt. n. hūc eē cū dictū ē: Dabo tibi gētes hereditatē tuā. **Hic** occisionē ei? mali col- loni pripe moliebāt: cū crucifigētes eū iudei: fidē q; p eū ē extiguere: et suā magi q; ex lege ē iusticiā pfer- re: ac gētib? iudēdis conabāt infere. Seqt: Et app- eū. occ. et eie. ex. vi. **THE.** Sc; extra hierusalē: extra ciuitatē q; ppe crucifix? ē dñs. **HIE.** Uel eiecerūt eū extra uineā. i. extra plebē dicitēs: Samaritan? et et demoniū habes. Uel q; qstū i se erat: ex suis. n. fini- bus excludētes: gētib? suscipiendū dederūt. Seqt: Quid g; faciet dñs uince. **Ue.** et p. co. et da. vi. alit. **AVG.** de cō. euā. Et qđē matthe? illos ridisse sub- iūgit atq; dixisse: Malos male pdz. qđ mar? h nō ab ipis rissū eē cōmēorat: s; dñm p? interrogatōz nā ipm sibi quodāmō ridisse. S; facile pōt icelligi vel illoy vocē ita subiūctā vt nō inponeret: illi ruderūt aut illi dixerūt: sed tamē intelligeret: aut iō respon- sionē istā domino poti? attributā: qā cū uerū dicit- rūt: etiā de illis hoc ipse respōdit qui ueritas est. **THEO.** Dñs ergo uince est pater filij intercepti:

et ipse filius intereptus qui pder colonos: trades ipos romanis: et populu dabit alijs. I. apostolis perlegas act apostoloru et inuenies tria milia et quinq milia repete credetu et fructificantiu deo.

HIERO. Uel datur vinea alijs. I. ab oriente et occidente et austro et ab aquilone venientibus: et recis bēribus cui abraa ysaac et iacob in regno dei. BEDA. Hoc autē ita diuinitus fuisse pcuratu pphético statim affirmat exemplo: subiciens: Nec scrip. hāc le. Ia. que repro. edi. hic fac. est in cap. anguli. q. d. quomodo implebitur hec ppheta: nisi quia christus a vobis reprobat et occisus: tradit est gentibus pdis candus: et quasi lapis angularis duos populos cōdat in iuncturam: atq; ex utroq; populo vnā sibi fili deliu ciuitate: vni templū edificet. Eosdē enī synagoge magistros quos supra colonos dixerat: nunc edificites appellat: quia subitā sibi plebē ad ferendos vite fructus quasi vineā videbant excolere: ipsi quoq; hāc deo inhabitatoze dignā quasi domū cōstruere atq; ornare pcepierant. THEO. Lapis ergo quē reprobauerunt doctores: hic factus ē in caput anguli. I. in caput ecclesie. Angulus nāq; ecclesia est: quā coniūges iudeos et gētiles: hic autē angulus ecclesia a domino factus est: et est mirabilis in oculis nostris. I. fidelium: nā ab infidelibus miraculū detrahitur. Mirabilis quidē est ecclesia quasi miraculis fidens dno coopante apostolis et fmonē cōfirmate sequētib; signis. et hoc est quod dicit: A domino factum est istud: et est mirabile in oculis nostris.

HIERO. Uel aliter: hic lapis reprobus quē gestat angulus coniūges in cena agniū cū pane: finies verus: nouū inchoas testamētū: p̄stās mira in oculis nris: et topazion. BED. Principes autē sacerdotū ostēdēt vera esse que dñs dixerat: quod patet ex hoc quod subdit: Et querebāt eū tenere. Ipe enī est heres cui iniustā necē dicebat esse vndicādā a patre. Moraliter autē cuiq; fidelium cū mysteriū baptismi cōmittit: quasi vinea quā excolat local. S; missus fuit cōmuni affectus vel celsus eiciē cū sermo aut dñs vel contēniē: vel qd peius est etiā blasphemā. Missus insup heredē quātū in se est occidit: qui filium dei cōculcauit. Perdito malo cultore vinea dāt alteri: cū dono gratie quod sup sp̄reuit: hūmilis quinq; vitabit. Sed et hoc qd p̄ncipes sacerdotū manu mittere querebāt in iesum: timore turbe retinē: quotidie gerit in ecclesia: cū quib; solo noie sup eā quā non diligit: ecclesiastice fidei et pacis vnitatē ppter cōhabitatiū fratru bonoz multitudinē aut erubescit aut timet impugnare.

Et mittit ad eū quosdā ex pharisais et herodianis ut eū caperēt in verbo. Qui ueniētes dicūt ei: Magister scim; qz uerax es: et nō curas quēq;. Nec enī uides in faciē hoiz sed in ueritate uiam dei doces: Licet dari tributū cesari: an non dabit illis: Quid me tētatis? Afferte

mibi denariū ut uideam. At illi tulerunt ei. Et ait illis: Cui est imago hec et inscriptio? Dicūt ei: Cesaris. Respondens autē iesus dixit illis: Reddite igif que sunt cesaris cesari: et que sunt dei deo. Et mirabantur sup eo.

BEDA: Querētes dñm cōphēdere summi sacerdotēs: timuerūt turbā: atq; ideo qd p se non potuerūt: terrenis p̄tib; efficere tētābāt: ut vel ipsi a morte eius uiderentur immunes. Et ideo dicitur: Et mit. ad eū quosdā ex phari. et herod. ut eū caperēt in verbo. THEO. Dixim; alibi de herodianis: qd heresis quedā noua erat dicētū christū esse herodem ppter hoc qd defecerāt successiōne regni iudeoz. Alij uero dicunt herodianos milites fuisse herodis quos pharisei p testib; inducebāt de his que dicebant a christo: ut eū caperēt et adducerēt. Uide autē eozū maliciā: qualitē cū adulatōe christū decipere uolebāt. Nā sequit; Qui u. di. ei. Magister: sci. qz. u. es. HIERO. Mellitis enī v̄bis eū interrogabāt: et circūdabāt eū sicut apes mel portātes in ore: aculeum in tergō. BEDA: Blāda autē et fraudulēta interrogatio illuc puocat respōdentē: ut magi deū qd cesarē timeat: et dicat nō debere tributa solui: ut statim audiētes herodianis: feditōis cōtra romanas auctozē habeāt. Et ideo subdit: Et nō curas quēq;. nec enī uides fa. hoim. THEO. Ita ut cesarē nō honores. I. cōtra ueritatē. Ideo subdit: Sed i. veri. uia dei do. Licet tri. dari. ce. an nō dabim;. Totum enī artificii eoz erat vndiq; p̄cipitiū habēs: ut si diceret: qd licet cēsum cesari dari: puocēt cōtra eum plebē quasi in seruitutē reducētē ipsum populū. Si uo diceret qd nō licet dari: sic accusarēt eū tanq; excitaret populū cōtra cesarē: sed sapiētie fons fugit dolos eozū. vnde sequit; Qui sciēs uer. eozū: ait illis: Quid me ten. Afferte mibi denariū ut u. at illi attu. BEDA: Denari; est gen; nūmi: quod pro. x. nūmis imputabāt: et habebat imaginē cesari. vnde sequit; Et ait illis: Cui est imago hec et inscriptio? Dicūt ei: Cesaris. Qui putāt interrogatōem saluatoris ignorantiā esse nō dispēsatiōem: et hoc discāt qd potuit scire cui; imago esset: sed interrogat: ut ad fmonē eozū cōpetētē respōdeat. vnde sequit; Rñs dens autē iesus dixit illis: Reddite igif que sūt ce. cesari: et que sūt dei deo. THEO. Quasi. d. Date qd imaginē habet imaginato. i. denariū. Potestis enī et cēsum cesari dare: et deo propa offerre. BEDA. Id est decimas et p̄mitias et oblatōnes et victimas: quomodo et ipse reddidit que dei sunt: patris faciēs uolūtātē. HIERO. Uel aliter: Nūmū habētē cesaris: imaginē reddite cesari: uosipos libēt deo reddite. Signatū est enī super nos lumē uult; tui dñe: nō cesaris. THE. Quasi cesar etiā ē uniuscuiusq; nostrū corporū inenitabilis necessitas. Iubet ergo domin; dari corpori cibaria ppria et uesitū: et que sunt dei deo. Sequit; Et mirabantur sup eo. Qui credere debuerāt: ad tantā sapientiam sunt mirati: qd calliditas eozū nō inuenisset locū.

quod esset primū oīm mandatoꝝ
 Iesus autē rēdit ei : qꝫ primū oīm
 mādatuz est: **Audi isrl' dñs de' tu'**
 de' un' est: ⁊ diliges dñm deū tuuz
 ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aia tua
 ⁊ ex tota mēte tua: et ex tota uirtu
 te tua. hoc est p̄mū mādatū. **Secū**
 dū autē sile est illi: **Diliges p̄imum**
 tuū tanqꝫ teipm. **Q̄ai' hoꝝ aliud**
 mādatū nō ē. **Et ait illi scriba: Dñ**
 m̄g' in ueritate dixisti: qꝫ un' ē de'
 ⁊ nō est ali' p̄ter eū. **Et ut diligatur**
 ex toto corde: ⁊ ex toto intellectu: et
 ex tota aia: ⁊ ex tota fortitudine: et
 diligere p̄imum sicut seipm: maius
 est oib' holocaustomatibus ⁊ sacrifi
 cijs. **Iesus autē uidēs qꝫ sapiēter rñ**
 disset dixit illi: **Nō es lōge a regno**
 dei. **Et nēo iā audebat eū itrogare.**
GLO. Postqꝫ dñs s̄putauit phariseos ⁊ saduceos
 tētes: hic ostēdit quōd satisfecit scribe querēti. vñ dñ
 est accep. m' de scri. qui au. il. cō. ⁊ vi. qm̄ bñ illis rñ
 dit: itē. eū qd̄ eēt p̄mū oīm mādatoz. **HIERO.**
 Q̄ne est hec qd̄ p̄blematis qd̄ ē cōe oib' peritis i
 lege: nisi qd̄ diuersa in erodo ⁊ leuitico ⁊ deuteroy
 nomio ordināf mādata. vñ nō vñū: sed duo intulit
 mādata: qd̄ q̄si duob' vberib' sup̄ pect' spōse eleua
 tis nra allit infantia. **Et iō subdit: Pr̄imum oīm man**
 datū est: **Audi isrl' dñs de' tu' yn' est.** Pr̄imum oīm
 maxim' mādatū dicit hoc est qd̄ ante oia debem' i
 corde singli q̄si vnicū pietatis fundamētū locare. i.
 cognitio atqꝫ s̄fessio diuine vnitatis cū executione
 bone opatōis q̄ in dilectōe dei ⁊ p̄imi pficit. vnde
 subdit: **Et dili. do. de. tu. er. to. cor. tu. ⁊ ex to. ani. tu.**
 ⁊ ex to. mē. t. ⁊ ex to. vir. tu. hoc ē p̄mū mā. **THE.**
 Antēde qualit' oēs aie vires enumerauit. **Est. n. vñ'**
 aie aialis quā expedit in dicendo: **Ex tota aia tua:**
 ad quā p̄tinet ira ⁊ desiderii: q̄ oia tribui vult diuini
 no amor. **Est ⁊ alia vis que dñ nālis: ad quā p̄tinet**
 nutritina ⁊ augmētatiua. ⁊ ista ē etiā dāda dño to
 ta: p̄pter qd̄ dicit: **Ex toto cor.** **Est ⁊ alia vis rōnal**
 quā mētem vocat: ⁊ ista etiā est danda deo tota.
GLO. Ad autē subdit: **Ex tota fortitudine. ad vi**
 nis corpales referri pōt. **Sequit'** **Secūdu autē sile**
 est huc: **Diliges p̄mū tuū sicut teipm.** **THEO.**
 p̄p̄ hoc dicit eē simile: qꝫ hec duo mādata alē
 natum sunt sibi cōsona: ⁊ reciproce cōuertūf. nā qd̄
 diligit deū: diligit ⁊ facturā suā. p̄ncipale autē facto
 rī ē est homo. vnde qui diligit deū: diligere debet
 oēs hoies. qui vero diligit p̄mū: qui multotiēs dat
 cū scādali: mltomagis eū debet diligere qd̄ sp̄stat
 beneficia: ⁊ iō p̄p̄ coherētiā hoꝝ mādatoz subdit:
Q̄ai' hoꝝ aliud mādatū nō est. **Sequit'** **Et ait illi**
 scri. **Bene magister in veri. dixisti.** **BEDA:** Osten

dit ex hoc qd̄ dicit: **Q̄ai' ē oib' holocaustomatib'**
 ⁊ sacrificijs. graue sepe inē scribas ⁊ phariseos qd̄
 nē esse verfatā qd̄ esset mādatū p̄mū siue maxim' di
 uine legis: q̄busdā videlz hostias ⁊ sacrificia laudā
 tib': alijs vō fidei ⁊ dilectōis opa p̄ferētib': eo qd̄
 plurimi patrū ante legē ex fide tñ q̄ p̄ dilectōnem
 opaf placere deo. In hac snia scriba iste se fuisse
 declarat. **Sequit'** **Iesus autē vi. qd̄ sapi. rñ. dixit illi:**
Nō lōge es a regno dei. **THEO.** In quo nō euz
 esse p̄fectū testat. nō enī dixit: **Intra regnū celozū**
 es: sed nō lōge es a regno dei. **BEDA:** Ideo autē
 nō fuit lōge a regno dei qꝫ sententia illius q̄ noui te
 stamēti p̄ euāgelicā p̄fectōem est p̄p̄ia: fautor exti
 tisse p̄bat' est. **AVGV.** de con. euā. **Nec moueat**
 qd̄ math. dicit tētātē fuisse: a quo dñs itrogat'
 est. **Fieri enī pōt vt q̄uis tētās accesserit: dñi tñ rñ**
 siōe correct' sit. **Aut certe ipam tētātēz nō accipia**
 m' malā tanqꝫ decipe volētis inimici: s̄ cautā p̄p̄
 tius tanqꝫ expiri amplius volētis ignotū. **HIER.**
 Uel nō est lōge qui venit callide. Longior nāqꝫ est
 ignorātia a regno dei q̄ sciētia. vñ supra saduceis:
Erratis inquit nesciētes scripturā neqꝫ virtutē dei.
Sequit' **Et nemo aude. iaz eū itrogare.** Quia enī
 in sermonib' cōfutati sunt: vltra non interrogant:
 sed aptissime cōprehēsum ratōne tradant p̄tati. **Ex**
 quo intelligim' venena iuidie posse quidē supari:
 sed difficile cōquiescere.
Et rñdēs iesus dicebat docens
in tēplo: Quō dicūt scribe christuz
filiū esse dauid? Ip̄e. n. dauid dic' i
spirituscō: Dixit dñs dño meo: se
de a dextris meis: donec ponaz ini
micos tuos scabellū pedū tuozū.
Ip̄e ergo dauid dicit ip̄m dñm: et
unde est filius eius? Et mltā turba
eum libenter audiebat.
THEO. Quia christ' ad passiōem vēturus erat:
 opinionē falsam corrigi iudeoz qd̄ christū filiū Da
 uid esse dicebat non dñm ei'. vñ dñ: **Et rñdēs iesus**
 di. do. i tēplo. **HIE.** i. palā eis de se loq̄ vt in excu
 sabiles sint. **Sequit'** **n. Quō dicūt scribe christū filiū**
 dauid eē. **THEO.** Dñdit vō christ' se eē dñm per
 verba dauid: **Nā sequit'** **Ip̄e. n. dicebat in spūsācto:**
Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. q. d. Nō po
testis mibi dicere qd̄ dauid absqꝫ grā spūsācti hoc
dixerit: sed in spūsācto vocauit eum dñm. **Et qd̄ sit**
dñs ostēdit p̄ hoc qd̄ subdit: Donec po. ini. tu. sca. pe
dū tuozū. **Ip̄i enī erāt inimici ei' quos de' paf pos**
sunt scabellū christi. **Ad autē a p̄e subiiciūt ei iūmici:**
 nō infirmitatē filij s̄ vnitatē nāe q̄ in altero alter
 opaf significat. **Nā ⁊ fili' subiicit iūmicos patri: q̄a**
 patrē clarificat super terrā. **GLO.** Sic ergo dñs
 ex p̄dictis cōcludit dubitabile questionē. nam ex
 verbis dauid p̄missis habet qd̄ christ' sit dñs dauid:
 ex dicto autē scribarū habet qd̄ sit fili' eius. **Et hoc ē**
 quod subdit: **Ip̄e ergo dauid dicit eum dominū:**
 ⁊ vnde est filius eius? **BEDA:** Interrogatio iesu
 nobis p̄fuit vsqꝫ hodie cōtra iudeos. ⁊ hi enim qui
 E

nci qui di
 ⁊ interro
 gister moy
 at mortu'
 r filios nō
 et' uxozꝝ
 ratri suo.
 ⁊ primus
 st in relicto
 ca ⁊ moꝝ
 it semen.
 ⁊ peperit eam
 rit semen.
 ca est ⁊ mu
 go cū refer
 ut uoz. **Se**
Et rñs
errans: nō
utē dei?
erunt:
erit si
ortuis
n libro
illi de
eam ⁊
est deū
hos ergo
 oeni callid
 aduocōs tēti
 iadu. qui cr.
 iudicōs erāt:
 negabunt.
 ergo acc
 i iniquitatē
 esse nec faci
 ti. **Magist.**
 qui multoem
 itreccōne.
 it fabulā que
 dem afferunt
 tēte eozū ali
 itace aut mu
 fratrib' nov
 i iudicāci sy
 rī. p̄riarchas
 expōit ietas
 is tñ genitib'
 ito nec cūqꝫ
 gū. **Seperay**

confitent christu esse venturu homine simplice et sanctu viru asserunt de genere dauid. Interrogem ergo eos docti a domino: si simplex homo est: et tñ filius dauid: quod vocet eum dauid dominu suu i spu sancto. No aut reprehendunt q dauid filiu dicunt: sed q dei filiu eu esse no credunt. Sequit: Et mlti tur. libe eu au. GLO. Quia. s. videbat eu sapieter ride rem et interrogante.

Et dicebat eis in doctrina sua: Cauete a scribis: q uolunt i scholis ambulare: et salutari in foro: et i pri mis cathedris sedere in synagogis: et pmos discubitu in cenis. Qui de uozat domos uiduaz sub botentu plixie ofonis: hi accipient prolixius iudiciu.

HIERO. Confutatis scribis et phariseis: ut ignis eozu arida exēpla incēdit. unde dicit: Et dice. eis in doc. sua: La. a scri. qui vo. in sch. am. BED. Ambulare in scholis: cultiozib? vestimētis indutos ad publicu pcedere significat: in quo int cetera diues ille qui epulabatur quotidie splēdide peccasse describit. THEO. In scholis autē venerabilib? ambulat et hoc volētes pbonozari: et filiter alia appetebant que cedūt ad glām. Nam sequit: Et salutari in foro: et in pri. cathe. sede. in syna. et pmos discubi. in ce. s. voluit. BEDA: Notādū aut q no saluta ri in foro: no pmos sedere vel discubere vetat eos q bus hoc officiu ordine cōperit: sed eos qui hec sine habita siue no habita indebite amat: a fidelib? qua si improbos docet esse cauēdos: animu videlicet no gradu redarguēs: h culpa no caret: si iudez in foro litib? interessent: qui in cathedra moysi synagoge magistri cupiūt appellari. Duplici sane rōne vane glorie cupidis atterdere iubemur: ne scilz eozum vel simulatōe seducamur: estimātes bona esse que faciunt: vel emulatōe inflāmemur frustra gaudētes in bonis que laudari simulant. THEO. Spātr etiā aplos docet ut nullā cū scribis habeāt cōuersatōez sed ipm christu imitenē: ordināsqz ipos magistros in his que sunt circa vitā agēda: alios eis suppoit.

BEDA: No solū aut laudes ab hōib?: verū etiā pecunias querūt. unde sequit: Qui deuo. do. vidua rū sub obtē. plixie ozōis. Sūt enī qui se iustos simu lātes a peccatozū suozū cōsciētia turbatis: quasi pa tronū. p eis in iudicio futuri pecunias accipere no dubitāt: et cū poxecta man? paupi pces iuuare so leat: illi ob hoc maxime in pētib? pnoctāt ut paupi nummū tollāt. THEO. Accedebāt aut scribe ad bas mulieres: que sine ptectōe viri manebāt: quasi earū fierēt ptectozes: et simulatōe ozōis et habitu re uerētie et hypocrisi viduas decipiebāt. et sic etiā de uozabāt diuitū domos. Sequit: Di acci. plix. iudiciū. s. qz ceteri iudeozū peccatiū.

Et sedēs iesus cōtra gazophylatiū aspiciēbat quō turba iactaret es in gazophylatiū: et multi diuites ia

ctabāt multa. Cū uenisset autē una uidua paup: misit duo minuta: qd est quadrās. Et cōuocās discipulos suos ait illis: Amē dico uobis qm uidua hec paup pl? oib? misit qui miserūt in gazophylatiū. Oēs enī ex eo quod abūdabat illis miserūt: hec uero de penuria sua oia que habuit misit totū in uictū suū.

BEDA: Domin? qui appetituros pmar? et vane glorie cauēdos esse monuerat: etiā dona serētes in domū dñi certo examine discernit. vñ of. Et sedens iesus cōtra gazo. aspi. quō tur. iac. es in gazo. Seru mone greco philare seruare of: et gaza pfica lingua diuitie vocant. unde gazophylatiū loc? appellari so let quo diuitie seruant: quo noie et arca in qua do naria populi cōgregabāt ad vsu tēpli necessarios et portie? in quib? suabant appellabant. Dabes et emplū de porticib? in euāgelio: Dec inquit vbi lo cut? est in gazophylatio docens in tēplo. Dabes et de arca in libro regū: Et attulit ioiada potēter gazophylatiū vñū. THEO. Erat aut laudabilis con suetudo apud iudeos: ut scilz habētes et volētes aliū quid in gazophylatio ponerēt qd esset p sacerdoti bus et paupib? et viduis ut ex inde nutrerēt. vñ sub dit: Et multi oi. iac. mltā. Multū aut hoc faciēd? accessit et vidua: oñdēs affectū in oblatōe pecunie fin pām vtutē. vñ subdit: Cū ve. aut vna vi. paup misit duo mi. qd ē quadrās. BEDA: Quadrās vocant calculatores qrtā pte cuiuslibet rei videlicet et loci: aut tpsis aut pecunie. Fozitā ergo hoc loco qrtā pte sici. i. qnqz obolos significat. Sequit: Et cō. disci. su. ait illis: Amē di. vo. qm vi. hec pau. pl? oib? misit q mise. in gazo. De? enī no substantiā offerētū sed ofciam pferat: nec ppēdit qm in ei? sacrificio: h ex qto. pferat. vñ subdit: Oēs enī ex eo qd abūda. illis mi. hec vō in pe. sua oia q ba. mi. to. uictū suū.

HIERO. Mystice aut diuites sunt q pferūt de thesauro cordis sui noua et vetera: q sunt incerta et occulta sapie diuine vtriusqz testi. paupcula aut q est vt ego et mei similes: qui mitto quod possum: et desidero quod non possum vobis explanare: nam non quātū vos audistis: sed ex quanto confide rat deus. Unusquisqz autem quadratē pōt offer re q est volūtas pmptra que of quadrās: quia cum trib? cōsistit. s. cogitatu. verbo: et facto. Quod dicit: Totū victū suū misit: hoc significat: qz tota volū tas corpis in victu cōsistit. vñ of. Tot? labor boīs i ore suo est. THEO. vel aliter: Vidua ista anima hoīs est: relinqns sathanā cui fuerat aduēta: que mittit in tēpli erario duo minuta: carnē. et mentē carnē quidē p abstinentiā: mentē vō p humilitatē vt sic audire valeāt q totū victū suū posuit et factū fecit: nihil de suo mudo relinqēs. BED. Allego rice aut diuites qui in gazophylatiū munera mize bāt iudeos de iusticia legis elatos designāt. Vidua paup: ecclie simplicitatē designat. paup quidē: qz spm supbie vel cōcupiscētiā tgalitū abiecit. vidua

...Cū uenisset autē una uidua paup: misit duo minuta: qd est quadrās. Et cōuocās discipulos suos ait illis: Amē dico uobis qm uidua hec paup pl? oib? misit qui miserūt in gazophylatiū. Oēs enī ex eo quod abūdabat illis miserūt: hec uero de penuria sua oia que habuit misit totū in uictū suū. ...

vor: q' vir eius p ea morte ptulit. **Dec** in gazaphylas
 tuu duo minuta mittit: q' dilectionem dei & primi
 seu fidei & orōis munera defert: q' cōsideratu pprie
 fragilitatis minuta: s' merito pie intētiōis accepta:
 cūctis supbiētib' iudeorū opib' pstat. ex abūdātī s'z
 bi iude' mittit in munera dei q' de iusticia sua p'su
 mit. Qm̄ aut victū suū in dei munera mittit eccle
 sia: q' omne qd' vivit: non sui meriti sed diuini mu
 neris esse intelligit. **Laplm. XIII.**

Et egressus de templo ait illi un' ex discipulis suis
 Magister aspice q̄les lapi
 des: & q̄les structure. **Et** respōdēs
 iesus ait illi: **U**ides has omnes ma
 gnas edificatōes? **Nō** relinq̄tur la
 pis sup lapidē q' nō destruat.

BEDA: Quia fundata ecclesia christi: **I**udea di
 gnas sue fidei penas erat luitura: apte dñs p' lau
 datā in paupe vidua deuotōem ecclesie egreditur de
 tēplo: ruinaq' ei' futurā atq' edificia nūc admiran
 da: nō multo p' cōtēnēda eē pdixit. vñ d'r: **Et** cum
 egre. de tēplo ait illi vñ' ex di. su. **M**gr' aspi. q̄les la. &
 q̄ structure. **THEO.** Quia enī mltā circa destruc
 tōem hierusalē dñs locut' fuerat: discipuli ei' mi
 rabant' q' tam magna & pulchra edificia destrui de
 beāt. & ppter h' onidit ei' tēpli decorē: q' nō solū ait
 hoc destrueda fore: sed & q' in eis lapis sup lapidē
 nō relinq̄ret. vñ seq̄: **Et** nñ. iesus ait illi: **U**ides has
 oēs mag. edifica. **Nō** relin. la. su. lapi. q' nō destruat.
 S'z oicerēt aliq' q' mltē reliquie māserūt: vt christū
 mēdācē nitant' ondere: sed nequaq' est h'. **E**ti enīz
 aliq' reliquie remāssent: nñ vsq' ad vilē cōsummatō
 onē nō relinq̄ lapis sup lapidē. **P**reterea narraē
 q' badi' badrian' ciuitatē & tēplū a fūdāmētō euer
 titūta q' verbū dñi qd' hic d'r sit impletū. **BEDA:**
 diuini' aut' pcurati est: vt patefata p' orbem fidei
 etiā gelice grā tēplū ipm cū cerimoniis tollerēt: ne
 qd' forte pūl' in fide si videret illa pmanere que a
 deo sunt instituta: paulati a sinceritate fidei que ē
 i christo iesu ad carnalē laberē iudaismū. **HIE.**
 In h' etiā enumerat dñs cladē notissimū t'p'is. i. de
 structōem tēpli cū plebe & littera sua: de qua lapis
 sup lapidē nō relinq̄t. i. testimonia pphaz sup eos
 in quo iudei petozq̄bāt ea vt in esdrā & zorobabel &
 machabeos. **BEDA:** Recedēte etiāz dño d' tēplo
 oia legis edificia, & copositio mādatōrū ita destrus
 ta ē vt nihil a iudeis impleri possit: & capite subla
 to: vniuersa inter se mēbra opugnāt.

Et cū sederet in mōte oliuaz cō
 tra tēplū interrogabāt euz sepati pe
 trus & iacob' & iohānes & andreas:
 Dic nobis qñ ista fiēt: & qd' signum
 erit qñ hec oia incipiet cōsummarī.
Et rñdēs iesus cepit dicere ill': **U**i
 dete ne qs uos seducat. **M**ulti enī
 ueniēt in noie meo: dicentes qz ego

sum: & multos seducēt. **E**uz audie
 ritis aut' bella & opiones belloz ne
 timueritis. **Q**z enī hec fieri: sed nō
 dū finis. **E**xurget ei gēs cōtra gētē
 & regnū sup regnū: & crūt tremot'
 p loca & fames: inītiuz dolorū hec.

BEDA: Quia laudatib' quibusdā edificatōnes
 tēpli: dñs palā mēderat hec eē oia destrueda: disci
 puli secreto tēp' & signa pdicte destructōis interro
 gāt. vñ d'r: **Et** cū sederet in mōte oli. cōtra tē. inc. eū.
Seder dñs in mōte oliuarū cōtra tēplū: cū de rui
 na & excidio templi disputat: vt etiā ipō corpis fitū
 v'bis q' loquit' cōgruat: mystice designās q' q̄ctus ma
 nēs in sanctis: supbozū detestat' amētiā. **M**ōs enīz
 oliueti fructiferas desig' nat' sacre ecclesie celsitudinē
AUG. Inrogatib' aut' eū discipul': ea rñdit dñs
 q' iā ex illo tpe fuerāt secutura: siue d' excidio hieru
 salē vñ orta ē ipi' interrogatōis occasio: siue de ad
 uētū suo p' ecclesiam in q' vsq' ad finē venire nō cessat
In suis enī ueniēs agnoscat: dū ei' quotidiē mēbra
 nascūt: siue de ipō fine in quo appebit vitios iudi
 catur' & mortuos. **THEO.** S'z anteq' eis ad itēz
 rogata rñdeat: mētē eozū cōfirmat vt nō seducant'
 vñ sequit'. **Et** nñ. iesus cepit di. il. **U**ide. ne quis vos
 seducat. **H**oc aut' dicit quia incipietib' circa iudeā
 passioib': insurrexerūt quidā q' se doctores esse dice
 bāt. vñ sequit'. **M**ulti enī ve. in noie meo di. qz ego
 sum. **BEDA.** Multi enī imminēte hierosolymozū
 excidio extirere qui se esse christos dixerūt: tēpusq'
 libertatis iam appropinq̄re. **M**ulti etiā in ecclesia
 ipis etiā t'pib' ap'ozū heresiarche pdicere. **M**ulti etiā
 in noie christi uenere antichristi: quozū p'm' ē simō
 mag': cui sicut in actib' ap'ozū legim' auscultabāt
 q' in samaria erāt dicētes: **H**ec est virt' dei q' vocat'
 magna. vñ & hic subdit: **Et** mul. sedu. **A** tpe aut' dñi
 ce passionis in populo iudeorū qui latronē seditio
 sum elegerūt: & christū saluatorē abiecerūt: nec hos
 stitū: nec seditōes ciuiū cessauerūt. vnde sequit'. **E**uz
 aut' au. bella & opi. bel. ne ti. **S**ed bis aduētātibus:
 apostoli ne terreant: ne hierusalē iudeāq' deserant
 admonētur: quia videlicet nō statim finis: q' nō pot'
 in quadragesimū differēdū sit annū. **E**t hoc qd' sub
 ditur: **O**portet enī hec fie. sed nondū finis. i. desola
 tio punitie vltimūq' v'bis ac tēpli disceditū. **Seq̄:**
Exurget aut' gens cōtra gentē: & reg. cōtra regnū.
THEO. Id est romani cōtra iudeos: qd' ioseph'
 narrat ante destructōem hierusalē factū. **C**um enī
 gens iudeorū tributū nō redderet: romani uenerūt
 turbati. **S**ed quia tunc tēporis romani misericor
 des erant: cepissent quidem eozum spolia: nō fuisse
 tamen destructio hierusalē. sed q' deus contra iu
 deos preliarēt: ostendit per id quod subdit: **Et** erūt
 terremotus per loca & fames. **BEDA:** **C**onstat
 autē hoc tempore iudaice seditōis ad litterā con
 tigit. **P**otest vero regnum super regnū: & pestilen
 tia eozū quozū sermo serpit vt cancer: & fames au
 diendi uerbum dei: & cōmotio vniuersē terre: & a se
 vera fide separatio in hereticis magis intelligi qui
 cōtra seimicē dimicantes: ecclesie uictoriā faciūt.

Videte autē uosmetip̄os: tradēt enīz uos in cōcilijs: ⁊ in synagogis uapulabitis: ⁊ an̄ p̄sides ⁊ reges stabitis p̄p̄t me ī testimoniū illis. Et i oēs gētes p̄mū oz p̄dicari euāgelīū. Et cū duxerit uos tradētes: nolite p̄cogitare quid loq̄mini: s̄z qđ datū fuerit uobis in illa hora id loq̄mini. **N**ō enī uos estis loquētes: s̄z sp̄s sanct⁹. Tradz autē fr̄ fratrē ī mortē: ⁊ pater filiū: ⁊ cōsurgēt filij in parētes: ⁊ morte afficiēt eos. Et eritis odio oib⁹ p̄pter nomē meū. Qui at̄ sustinuerit in finē: hic salu⁹ erit.

BEDA: Quo merito hierosolymis ac puicie in deon̄ uniuēse irrogāda tot fuerūt aduersa dñs manifestat cū dicit: Videte autē uosmetip̄os. Tradent enī uos in cōcilijs ⁊ i syna. vapu. Ea q̄ppe iudaice genti maria causa erat excidij: q̄ post occidēz saluatoris noīs quoqz ac fidei ei⁹ p̄cones ip̄ia crudelitate uocabāt. **THEO.** Lōueniēter aut̄ p̄p̄osuit narratio nē de his q̄ circa ap̄los erāt: ut in p̄p̄is tribulatiōibus aliquale desolatiōem hērent ex cōib⁹ tribulatiōibus ⁊ passiōib⁹. Sequit̄ enī: Et an̄ re. ⁊ p̄. sta. p̄p̄t me: in testi. illis. Reges autē ⁊ p̄sides dicit: sic agrīp̄ p̄a neronē ⁊ herodē. **Nō** autē dicit: An̄ re. ⁊ p̄. sta. p̄. me. nō modicā eis desolatiōem dedit: q̄. s̄. p̄pter euz erant passuri. **Nō** autē dicit: In testimoniū illis. sic intelligit. i. in p̄iudiciū eozū ut. scēnt inreuefabiles q̄. s̄. ap̄lis laborātib⁹ illi nō potuerūt uitati cōiūgi. Deinde ut crederēt q̄ p̄pter tribulatiōes ⁊ picula p̄dicatio impediret subdit: Et in om. gē. p̄mū oportet p̄dicare euā. **AVGV.** de con. euan. **Matthē** ad dicit: Et tūc ueniet cōsummatio. Sed h̄ qđ marc⁹ ait: Primū: signat utiqz anteqz ueniat cōsummatio.

BEDA: Hoc ita fuisse cōpletū eccl̄iastice testif̄ hist̄orie: in quib⁹ refer̄ q̄ apli oēs m̄lto an̄ excidij iudee puicie ad p̄dicandū euāgelīū toto orbe fuerūt disp̄si: excepto iacobo zebedei: ⁊ iacobo fratre dñi q̄ in iudea p̄ uerbo dñi pus sanguinē fuderāt. Quā ḡ nouerat dñs corda discipulozū de excidio ac p̄ditiōe sue gētis esse tristāda: hoc eos solatio alleuat ut nossent sibi etiā iudeis abiectis socios nō deesse gaudiū regniqz celest̄: imo m̄lto plures q̄ de iudea perirēt ex oib⁹ toto orbe hōib⁹ esse colligendos.

GLO. Poterat etiā alia sollicitudo in discipuloz cordib⁹ oriri. quia enī audierāt q̄ ante reges ⁊ p̄sides essent ducēdi: ne dubitarēt q̄ ex defectu p̄p̄rie sciētie ac faciēdie ad respōdēdū insufficientes essent: dñs eos cōsolat cū subdit: Et cū dix. uos tra. no. p̄. co. quid loqua. sed quod da. fu. vo. in illa ho. id loq̄mini. **BEDA:** Cū enī p̄pter ch̄istū ducimur ad iudices: uolūtātē tñ nostrā p̄ ch̄isto debem⁹ offerre. Ceterū ip̄e ch̄ist⁹ q̄stū in nobis habitat loquit̄: ⁊ sp̄s sanct⁹ in r̄idēdo gratia dabit. vñ sequit̄: Nō enī uos estis lo. sed sp̄s sanct⁹. **THEO.** P̄dicat

etiā eis quod erat grauius: q̄. s̄. a p̄p̄is p̄secutiōes patient. unde sequit̄: Tradet autē frater fra. in mo. ⁊ pater fi. ⁊ cōsur. si. in parētes: ⁊ mor. affici. eos.

BEDA: hoc in p̄secutiōib⁹ fieri crebro uisimus: nec uill⁹ est inter eos fid⁹ affect⁹ quoz diuersa fides ē. **THEO.** Hoc autē dicit: ut audito h̄ preparēt se ut p̄secutiōes ⁊ mala patiētī sustinerēt. Deinde de latōem inducit dicēs: Et eritis odio oib⁹ hōib⁹ p̄ nomē meū. q̄ enī habeamur odio p̄pter ch̄istū: cū est sufficiens patiētē p̄secutiōes sustinēdi: nō enim martyre facit pena sed causa. Sed in hoc etiam qđ sequit̄: Qui autē susti. in fi. hic salu⁹ erit. ⁊ nō modica desolatio eē uidet̄ inter p̄secutiōes.

Cū autē uideritis abominatiōem desolatiōis stātē ubi nō debet: qui legit intelligat: tūc qui in iudea sūt fugiant in mōtes: ⁊ qui sup tectū: ne descēdāt in domuz: nec introeat ut tollat quid de domo sua: ⁊ qui agro erit non reuertat̄ retro tollere uesti mētū suū. Ne autē p̄gnatib⁹ ⁊ nutri entib⁹ in illis dieb⁹. Orate ergo: ut hyeme nō fiāt. Erūt enī dies illi tribulatiōis tales quales nō fuerūt ab initio creature: quam cōdidit deus usqz nūc: neqz fiēt. Et nisi breuias set domin⁹ dies: nō fuisset salua ois caro. Sed p̄pter electos quos legit breuiasit dies.

GLO. P̄missis his que ante excidij ciuitatis erant futura: nūc domin⁹ p̄dicat ea q̄ circa ip̄am ciuitatis destructiōem contigerūt dicēs: Cum autē uide. abomi. deso. stantē ubi nō debet: qui legit intelligat. **AVGV.** de cō. euan. **Matthē** dicit: Stantem in loco sancto. in hac autē mutatiōe uerbi marci expositum eandē sententiā. Ideo quippe: ubi nō debet. s̄. in loco sancto: ubi non debet. **BEDA:** Quando autē ad intelligentiā puocamur: mysticum mōstrat̄ esse qđ dictū est. Potest autē simpliciter aut de antichristo accipi: aut de imagine cesaris: quā pilat⁹ posuit in tēplo: aut de hadriani equestri statua que in ip̄o sancto sanctorū loco m̄lto tempore stetit. Abominatio quoqz s̄m ueterē scripturā idoli nūcupat: ⁊ iccirco addidit Desolatiōis: q̄ in desolato templo atqz deserto idolum positum fuit.

THEO. Uel abominatiōem desolatiōis dicit ingressum hostiū in ciuitatē p̄ uolentiā. **AVGV.** ad esichij: Lucas v̄o ut ostēderet tūc factam fuisse abominatiōem desolatiōis: aut expugnatiōem hierusalē hoc eodē loco dñi v̄ba cōmemorat: Cū uiderit̄: cū dari ab exercitu hierusalē: tūc scitote q̄ appropi quauit desolatio ei⁹. Sequit̄: Tūc qui in iudea sūt: fugiant in mōtes. **AVG.** Nec iuxta litterā facta eē cōstat: cū appropinquate romano bello: ⁊ exterminio iudaice gētis: oraculo admoniti oēs qui erant in

pnicia christiani: longi⁹ discesserunt vt ecclesiastica
 narrat historia: et tras iordanē secedentes: manebāt
 ad tēpus in ciuitate bella sub tutela agrippe regi
 indeo: cui⁹ in actib⁹ aplozū mētio est: q̄ cū ea que
 sibi obēpare volebat pte iudeozū: semp impio ros
 manozū subdit⁹ agebat. **THEO.** Bene aut dicit:
 Qui in iudea sunt: q̄ apli in iudea adhuc nō erant
 sed ante p̄clū fugati sunt a hierusalē. **GLO.** Ut
 magis ip̄i ererunt: sp̄i ducti diuino. **Sequit⁹:** Et q̄
 sup tectū: nō descē. in vo. nec intro. vt tol. quid de
 do. ma. Desiderabile enī erit etiā nudo corpe de tā
 tribulatōe saluari. **Sequit⁹:** Uch aut p̄reg. et nūc.
 in illis dieb⁹. **BEDA:** Quaru. s. vteri vel man⁹ fili
 ozū sarcina p̄grauate: fuge necessitate nō minime
 impediēt. **THEO.** Mibi aut videt⁹ q̄ filiozū esuz
 in his ostēdat: nā fame et pestilētia afflicti manus
 filiozū iniecerūt. **GLO.** Postq̄ aut fecerat mētoz
 de duplici impedimēto fuge: quod. s. posset esse vel
 ex cupiditate rerū asportandarū: vel ex deportatōe
 natorū: tangit tertiu impedimētū: qd. s. est ex parte
 t̄pis oicēs: Date ergo vt hyeme nō fiat. **THEO.**
 Ne scilicet ex difficultate t̄pis impediant q̄ fugere
 cupiūt. Causam aut tante necessitatis ad effugiēz
 dū cōueniēt assignat cū dicit: Erūt enī in diebus
 illis tribula. ta. qua. nō fuit. ab initio crea. quā odi.
 de⁹ h̄g nūc: neq̄ fiet. **AVG.** ad eschū: Joseph⁹
 enī qui iudaicas scripsit historias: talia mltā dicit
 illi populo tūc accidisse: vt vir credibilia videantur
 vnde nō immerito dictū est talē tribulatōem nec
 fuisse a creature initio nec futurā. Sed etiā tpe an
 tichristi talis aut maior forsitan erit: intelligēdū est
 de illo p̄lo dictū: q̄ eis talis ampli⁹ futura nō erit.
 Si enī antichristū illi p̄mi et p̄cipui recepturi sunt
 factū est tūc idē p̄pls tribulatōem poti⁹ q̄ passus
 rus. **BEDA:** Hoc aut solū est in tātis malis refu
 giū vt de⁹ qui dat virtutē patiēdi: breuiet potentiā
 p̄cedēdi. vnde seq̄: Et nisi breui. vo. oi. il. **THE.**
 Id est nisi in breui spacio bellū romanozū fuisset:
 non fuit. sal. omnis caro. i. null⁹ euasisset iude⁹: sed
 p̄pter electos quos elegit. i. p̄pter iudeos credētes
 aut in posterū credituros breuiant dies. i. cito bel
 lum est terminatū. nā p̄sebat de⁹ q̄ multi p⁹ deso
 latōem ciuitatis crederēt iudeozū: hui⁹ gratia eozū
 gen⁹ et toto destrui nō p̄misit. **AVG.** ad eschū:
 Quidā aut cōuenienti⁹ intellexisse mibi videt mala
 ipsa significata noie dierū: sicut dicti sunt dies ma
 li in aliis scripture diuine locis. neq̄ enim dies ip̄i
 mali sunt: sed ea que fiunt in eis. Ipsa ḡ dicta sunt
 breuiari: vt oco donāte tolerantia minus sentirēt:
 ac sic que magna essent: breuia fierēt. **BEDA:** Ut
 aliter bec que dicit ab illo loco: Erūt dies tribulati
 onis. t̄pib⁹ antichristi. p̄p̄e cōgruūt: q̄ nō solū toy
 mēta crebriora et acerbiora q̄ p̄us cōsueuerāt inge
 renda sunt fidelib⁹: sed qd̄ graui⁹ est signozū quoq̄
 cogatio eos qui tormēta ingerūt comitabitur. **Hec**
 aut tribulatio q̄pro ceteris que p̄cessere p̄suraz pō
 dere grauior fuit: tāto est t̄pib⁹ breuitate moderatior
 futura. Nāq̄ trib⁹ annis et dimidio q̄tū de. p̄p̄he
 tia danielis et apocalyp̄si iohānis cōiici pōt: ecclesia
 per ocbē impugnanda esse credē. **Iuxta** vō sensus
 spiritales: cum viderim⁹ abominatōez desolatōis
 stare vbi nō deber: hoc est hereses et flagitia regnāz

re inter eos qui celestib⁹ mysterijs videbāt esse cōse
 crati: tūc quicūq̄ in iudea hoc est in cōfessioe vere
 fidei p̄stimus: tāto alti⁹ virtutū culmen debemus
 ascēdere: q̄to plures ampla viciozū itinera sequi vi
 demus. **HIERO.** Fuga enī in mōtes est: vt non
 descēdat ad ima qui ascēdit ad alta. **BED.** Tunc
 qui sup tectū est: hoc est qui excēdes animo carna
 lia facta tanq̄ in aura libera spiritali viuit: ne des
 scēdat ad infimos terminos p̄stine cōuersatōis:
 neq̄ ea que reliquerit mundi carnisue desideria re
 petat. **Dom⁹ nāq̄** nostra vel mūd⁹ hic: vel ipsa qua
 degim⁹ nostra intelligēda est caro. **HIERON.**
 dicit enī: Date vt hyeme nō fiat fuga vestra vt sab
 bato. i. ne finiant fruct⁹ nostri opis cū sine tēporis.
 hyeme enī finitur fructus: sabbato vero tempus.
BEDA: Si aut de cōsummatōe mūdi intelligatur
 hoc p̄cipi: vt nō refrigescat fides nostra et i christū
 charitas: neq̄ vt otiosi in opere dei torpeam⁹ virtū
 tū sabbato. **THEO.** Oportet etiā nos a peccato
 fugere cū feruore: et nō frigide et quiete. **HIERO.**
 Tribulatio aut erit ingēs et dies breues p̄pter elec
 ctos: ne malicia hui⁹ t̄pis mutet intellectu eozū.
Et tūc si quis vobis dixerit: Ecce hic est christus: ecce illic: ne credi
 deritis. **Exurgēt enī pseudo christi**
 et pseudo p̄phete: et dabunt signa et
 portēta ad seducēdos si fieri potest
 etiā electos. **Vos ergo videte: Ecce** p̄dixi vobis oia. **Sed in illis die**
 bus post tribulatōem illā sol p̄tene
 brabit: et luna nō dabit splēdorē suū
Et stelle celi erūt decedentes: et uir
 tutes que in celis sunt mouebūtur
Et tūc uidebūt filiū hois uenientē
 in nubib⁹ cū uirtute multa et gloria
Et tūc mittet angelos suos: et con
 gregabit electos suos a q̄tuor uen
 tis a sūmo terre usq̄ ad sūmū celi.
THEO. Postq̄ ea que ad hierusalē p̄tinebant
 dñs cōpleuit: nūc de aduētū loquit⁹ antichristi ois
 cens: **Et tūc si quis vobis dixerit: ecce hic est christ⁹**
 ecce illic: ne credideritis. **Hoc aut q̄ dicit Tūc:** nō
 sic intelligas. i. statim cū cōpleta fuerit supradicta
 circa hierusalē: sicut et matthe⁹ post christi generati
 onē dicit: **In dieb⁹ illis** venit iohānes: nūquid ime
 diate post christi natiuitatē: nō: sed indeterminatē
 te vel indistincte: sic et in hoc loco **Tūc:** accipi pōt:
 nō. s. quādo hierusalē desolabit⁹: sed circa tēpus ad
 uent⁹ antichristi. **Sequit⁹:** **Exurgēt enī pseudo chri**
 sti: et pseu. p̄p̄he. et da. si. et por. et pro. ad se. si fieri po
 test etiā electos. **Multi enī christi nomē suscipiēt:**
 ita vt etiā fideles seducāt. **AVG.** xx. d. ci. dei: **Sol**
 ues enī tunc sathanas: et p̄ antichristū in oī uirtute
 sua mirabiliter quidē: sed mēdaciter operabit⁹. **Sol**
 let aut ambigi: vtrū p̄pterea dicta sint ab apostolo

signa et prodigia mendacii: quonia mortales sensus p
fantasmata deceptur est: vt quod no facit facere
videat: an qui illa ipa etiam si erit vera prodigia: ad
mendacia ptrahet credituros no ea potuisse nisi di
tinit fieri: virtute diaboli nescientes: maxie quado
tantam qnta nunq habuit accepit p tate: sed pp qd
libet bonu dictu fit: seducef eis signis atq; prodigijs q
seduci merebunt. **GREGO.** Cur aut sub dubitati
one or: Si fieri pot: cu quid futurum sit a dno pscia
tur: Unu vero ex duob est: quia si electi sunt fieri
no pot: si aut fieri pot: electi no sunt. Ista ergo do
minici smonis dubitatio in electis exprmit trepida
torem meris: quos et electos noiat: qz cernit q in fi
de et bono ope pstitet: quia qui electi sunt ad pstitē
du: per signa pdicatoru antichristi tētabunt ad cadē
du. **BEDA:** Quidam aut hoc ad captiuitat iudaic
ce tempus referunt: vbi multi christos se esse dicetes
deceptas post se caternas populi trahēbat: sed in il
la ciuitatis obsidione null' erat fidelis: ad quem vi
tina exhortatio ne falsos magistros sequeret fieri
deberet. vnde meli' de hereticis accipiendū est: qui
cōtra eccliam venientes christos se esse mētrentur:
quoru prim' simō mag' fuit: extrem' aut ille maior
ceteris est antichrist'. Sequit: Vos ergo vi. ec. pre.
vo. omia. **AVG.** ad plebē bippo. No eni solū bo
na que sanctis et fidelib' suis est redditur: vtz etiā
mala quib' erat hic mūdus abūdatur: aut p dicit
vt bona post seculi finē secutura certiores expecta
remus: quādo mala similiter pnūciata ante seculi
finē pcedētia sentiremus. **THEO.** Post autē
christi autē aduentū alterabit et mutabit machina
mūdiālis obscuratis sideribus: ppter abūdiā clā
ritatis christi. vnde sequit: Sed in diebus illis post
tribulatōem illā sol cōte. et lu. nō da. splē. su. et stel.
ce. erūt deci. **BEDA:** Sidera eni in die iudicij vi
debūtur obscura: nō diminitōe sue lucis accidēte:
sed superueniēte claritate veri luis: hoc est summi
iudicis: quous nil phibeat intelligi veraciter solem:
tūc et lunā cū siderib' ceteris ad temp' sui lūie pua
ri: quomodo de sole factū cōstat tempe dñice pas
sionis. Ceterū pacto die iudicij cū fuerit celū nouū
et terra noua: tūc fiet quod ysa. dicit: Erit lux lune
sicut lux solis: et lux solis septēpliciā. Sequit: Et vir.
que sunt in celo mouebūtur. **THEO.** Id est vir
tutes angelice stupebūt tāta magnalia vidētes fie
ri: et eoru iudicari cōseruos. **BEDA:** Quid miruz
homies ad hoc iudiciū pturbati: cui' aspectū et ipse
angelice tremūt potestates: Quid faciūt ibi tabule
quādo tremūt colūne: Quid virga deserti patit: cū
cedr' paradisi cōcutit. **HIERO.** Uel aliter: Sol
obtenebrabit. ad gelida corda vt hyeme. Et luna nō
dabit splēdore suū. serena tēpestate dissensionum.
Et stelle celi erūt decidētes. i lumine qñ pene dees
rit semē abrae: cui sunt simulate. Et virtutes q sunt
in celis mouebūtur. ad iram vidēte quādo mittēt
a filio homis veniēte: de cui' aduētū subdit: Et tūc
vi. fi. bo. ve. in nu. cū virtū. mag. et gloria. qui. f. prius
sicut pluuia in vellus gedeon descendit cū hūilitate
AVG. ad esebū: Quia eni dictū est apostolis ab
angelis: Sic veniet quomodo vidistis eū euntez in
celum. merito credēdus est nō solū in eodē corpe:
veruz etiā in nube vcturus: quonia sic veniet sicut

abūt: et nubes suscepit eum abeantē. **THEO.** U
debūt aut dominū tanq filiu homis. i. in corpe:
quod eni videt corpus est. **AVG.** pmo de trinita
te: Uisio quippe filii homis exhibet etiā malis: itaq
visio forme dei nō nisi mūdis corde: quia ipsi ocy
videbūt. Et quia filiu dei fm id quod in forma dei
equalis est patri: iniqui videre nō possunt: oportet
autē vt iudicē viuoru et mortuoru corā quo iudicā
būtur et iusti videāt et iniqui: ideo oportebat vt fili
us hominis acciperet iudiciariā potestātē: vt cuius
executōe mor subditur: Et tūc mittet angelū suū.
THEO. Vide q christ' iesus mittit angelos sicut
et pater. Ubi ergo sunt qui dicūt q patri nō est eq
lis: Egredient' nāq; angeli congregare fedeles ele
ctos: vt in aera rapti obuiāt iesu christo. vnde scē
Et cōgre. elect. suos a quatuor vētis. **HIERON.**
Ut triticū ventilatū de area toti' terre. **BEDA:**
A quatuor aut ventis a quatuor mūdi partib' dē
oriēte: occidēte: aquilone: et austro. Et ne quisq; pu
taret a quatuor solūmodo plagis terre: et nō pōt'
a cūctis eius finib' simul et mediterraneis regiōib'
electos esse cōgregandos apte subiūgit: A summo
terre vsq; ad summū celū. Ab extremis terre finib'
vsq; ad vltimos terminos eius: vbi lōge aspectanti
bus circū' celi terre finib' insidere videtur. Null'
ergo in die illa remanebit electus: qui nō veniēt
ad iudiciū domino in aera occurrat. Veniūt ad iu
diciū et reprobi: vt peracto iudicio dissipētur et pe
reant a facie dei.
**A ficu aut discite parabolā. Cū
iam ram' ei' tener fuerit et nata fue
rit folia: cognoscitis quia in primo
sit estas. Sic et vos cum uideritis
hec fieri: scitote q in proximo sit in
ostijs. Amē dico uobis: quonia nō
trāsibit generatio hec: donec omia
ista fiāt. Celū et terra trāsibūt: uer
ba aut mea non transient.**
BEDA: Sub exemplo arboris docuit oris con
summatōis exemplū dicēs: A ficu aut vitate para
bolā. Cū tā ra. ei' te. fue. et na. fue. folia. cog. quia in
proximo sit estas. Sic et post angustias anti christi
statim nullo sequēte medio: christi erit aduēt' qui
estas erit iustis et hyeme: peccatorib' vero hyemps
ex estate. **AVG.** ad esebū. Uel aliter: Omnia que
a trib' euāgelistis dicta sunt de dñi aduētū: diligē
tius inter se collata atq; discussa fortasse inueniūt
ad hoc ptinere: qd quotidiē venit in corpe suo qd
est ecclia: exceptis his locis vbi ille aduēt' vltimus
ita pmittit: vt pp quare dicat: et q in vltimo simo
nis fm mattheū ipse aduent' euidenter exprimit: vbi
or: Cū uene. fi. homi. in ma. sua. Quid eni est Lum
videritis hec fieri: nisi ea que supra dicit: in quib' e
etiā id quod ait: Et tūc videbūt filii homis veniētē
in nubib'. Nō itaq; tūc erit finis: s; tūc erit i. priu.
an dicēdū nō oīa q supra cōmemorata sunt eē in
telligēda: sed aliq; eoru q videlicet excepto qd dicitū
est: Et tūc uide. fi. bo. uenietē. Ipe appē finis criticū

hinc pmo et habent' uenit' nullis excepti
et in aera rapti obuiāt iesu christo: vnde scē
Et cōgre. elect. suos a quatuor vētis. **HIERON.**
Ut triticū ventilatū de area toti' terre. **BEDA:**
A quatuor aut ventis a quatuor mūdi partib' dē
oriēte: occidēte: aquilone: et austro. Et ne quisq; pu
taret a quatuor solūmodo plagis terre: et nō pōt'
a cūctis eius finib' simul et mediterraneis regiōib'
electos esse cōgregandos apte subiūgit: A summo
terre vsq; ad summū celū. Ab extremis terre finib'
vsq; ad vltimos terminos eius: vbi lōge aspectanti
bus circū' celi terre finib' insidere videtur. Null'
ergo in die illa remanebit electus: qui nō veniēt
ad iudiciū domino in aera occurrat. Veniūt ad iu
diciū et reprobi: vt peracto iudicio dissipētur et pe
reant a facie dei.
**A ficu aut discite parabolā. Cū
iam ram' ei' tener fuerit et nata fue
rit folia: cognoscitis quia in primo
sit estas. Sic et vos cum uideritis
hec fieri: scitote q in proximo sit in
ostijs. Amē dico uobis: quonia nō
trāsibit generatio hec: donec omia
ista fiāt. Celū et terra trāsibūt: uer
ba aut mea non transient.**
BEDA: Sub exemplo arboris docuit oris con
summatōis exemplū dicēs: A ficu aut vitate para
bolā. Cū tā ra. ei' te. fue. et na. fue. folia. cog. quia in
proximo sit estas. Sic et post angustias anti christi
statim nullo sequēte medio: christi erit aduēt' qui
estas erit iustis et hyeme: peccatorib' vero hyemps
ex estate. **AVG.** ad esebū. Uel aliter: Omnia que
a trib' euāgelistis dicta sunt de dñi aduētū: diligē
tius inter se collata atq; discussa fortasse inueniūt
ad hoc ptinere: qd quotidiē venit in corpe suo qd
est ecclia: exceptis his locis vbi ille aduēt' vltimus
ita pmittit: vt pp quare dicat: et q in vltimo simo
nis fm mattheū ipse aduent' euidenter exprimit: vbi
or: Cū uene. fi. homi. in ma. sua. Quid eni est Lum
videritis hec fieri: nisi ea que supra dicit: in quib' e
etiā id quod ait: Et tūc videbūt filii homis veniētē
in nubib'. Nō itaq; tūc erit finis: s; tūc erit i. priu.
an dicēdū nō oīa q supra cōmemorata sunt eē in
telligēda: sed aliq; eoru q videlicet excepto qd dicitū
est: Et tūc uide. fi. bo. uenietē. Ipe appē finis criticū

tunc primus erit: sed mattheus aperit nullis exceptis esse accipiendum dicens: Cum vide. hec oia: scitote quod pater est in caelis. Intelligit ergo quod supra dictum est sic: et mittet angelos suos de quatuor mundi partibus. de toto orbe terrarum congregabit electos suos: qui tunc hora nouissima facit veniens in suis membris tanquam in nubibus. **BEDA:** Potest autem hec fructificatio fici mystice intelligi super statu synagoge: que veniere ad se domino quod fructum iusticie non habebat in eis qui tunc increduli erant: eterna sterilitate donata est. Sed quoniam dicit apostolus quod cum plenitudo gentium intravit: ois israel saluus erit. Quid est hoc nisi quod diu sterilis orbis fici fructum quem negauerat reddet: quod ubi factum fuerit: statim vere pacis esse in primo non abiges.

BEDA: Vel folia fici nata verba sunt pntia: estas prima dies est iudicii in qua vnaquodque arbor manifesta bit que in se habuit: aridum ad oburdum: an viride ad plantandum cum ligno vite. Sequitur: Amen dico vobis. quoniam non transibit gene. hec: donec hec oia fiat. **BEDA:** Noie generatio autem de hominibus significat gentes: aut ipsa iudeorum. **THEO.** vel aliter: Non transibit gene. hec. s. christiani non donec oia fiat: quod circa hierusalem et antichristi aduentum dicta sunt. Non enim dicit generatio nisi apostolorum: quod maior pars apostolorum non puenit usque ad hierusalem summationem. Dicit autem hoc de generatione christianorum: volens discipulos solari ne crederent quod in illis quibus fides deficeret. plus enim elementa immobilia deficiet quam verba christi. vbi subdit: Celus et terra transibunt: verba autem mea non transibunt. **BEDA:** Celus quod transibit non ethereum sive fidereum: sed aereum intelligere debemus. Quocumque enim puenire potuit ad illud iudicium iuxta beati petri sententiam ignis iudicii puenit et. Transibit autem celus et terra per ea quae nunc habent imaginem atque euentiam sine fine subsistent.

De die autem illo vel hora nemo scit: neque angeli in caelo: neque filius: nisi pater. Videte: uigilate: et orate. Nescitis enim quando tempus sit. Sicut homo qui pegerit profectus reliquit domum suam: et dedit seruis suis potestatem cuiusque operis: et ianitori precepit ut uigilet. Vigilate ergo. Nescitis enim quando dominus domus ueniat: sero: an media nocte: an galli cantu: an mane: ne cum uenerit repente inueniat uos dormientes. Quod autem uobis dico: oibus dico. Vigilate.

THEO. Volens dominus discipulos impedire ab interrogando illi diei et horae dicit: De die autem illo et hora nemo scit: ne angelus in caelo: ne filius patris. Si enim dixisset: quae sciorum nolo uobis reuelare: ipso non modicum contristasset. Nunc uero sapietis egit: et ipso excludit ab huiusmodi interrogatio: ne ei molesti fierent in hoc quod dicit: Neque angeli sciunt: neque ego. **AVG.** ix. de trinitate. Ignatio autem diei atque horae obicit unigenito deo: ut de eo natus non sit in ea nae profectio qua

deus est. Sed primum sensu colas iudicii sentientium esse: credibile esse possit ut aliquid ex omnibus nesciat: quod omnibus ad id quod sunt atque erunt auctor est. Quomodo enim extra eius nature sciam est per quam et in qua id quod efficitur fit continetur. Hanc autem ille die ignorat quod aduentus sui dies est humane nature quod agere diffiniunt: quantum in se est presciunt: et sequitur gerendi cognitio voluntatem agendi. Quomodo ergo dominus glorie aduentus sui ignorata die nature esse imperfecte credit: que et necessitate habeat adueniendi: et sciam aduentus sui non adeptus sit: Jam uero quanta impietatis gemina occasio: si deo patri deputabit indignitatis affectus: si ei ademerit beatitudinis cognitionem cuius mortis induxerit prescientiam. quod si in eo omnes scientie thesauri sunt: diem hunc non ignorat: sed meminisse nos conuenit occultos in eo scientie thesauros esse. Ignoratio igitur eius est secundum quod thesauri scientie in eo latent. In omnibus enim que deus ignorare se loquitur ignoratio non detinetur: sed aut tempus est non loquendi: aut dispensatio non agendi. Si autem tunc cognouisset deus: quod abraam eum amauerit cum hoc non celauit abraam: necesse est et ut pater ob id die scire dicat: quod non celauerit filio. Si itaque diem filii nescit: sacramentum est ut taceat. e contrario pater solus omnium scire: quia non tacet. Absit autem corporaliu mutationu nouitates in patre et filio existimari. Denique ne per infirmitatem ignorare dicat continuo subiecit: Videte uigilate et orate: nescitis enim quando tempus sit. **HIERO.** Vigilia enim operis est metus ante mortem corporis. **THEO.** Docet autem uigilare et orare: duo hec. Multi namque uigilant: sed noctes otiosas in prauitates. ad hoc autem diuinitate inducit dicens: Sicut homo qui pegerit profectus reliquit domum suam: et dedit seruis suis potestatem cuiusque operis: et ianitori precepit ut uigilet. **BEDA:** Domo qui pegerit profectus reliquit domum suam christus est: qui ad patrem post resurrectionem uictor ascendens: ecclesiam corporalem reliquit: quam tamen nunquam diuine potestatis presidio destituit. **GRE.** in home. Carnis etenim locus prope terra est: que uelut ad peregrinandum ducta est: cum per redemptorem nostrum est in celis collocata. Dedit autem seruis suis potestatem cuiusque operis: quod fidelibus suis concessa sancti spiritus gratia: facultatem tribuit bonis operibus seruiendi. Ianitori quoque precepit ut uigilaret: quod ordini pastorum misse sibi ecclesie curam iubet impedire. Non solum autem rectores: sed ecclesie omnes uigilare precipiuntur: ianuam cordium custodientes ne antiqui hostis mala suggestio subiret: ne nos dominus dormientes inueniat. vbi et hac similitudine concludens subdit: Vigilate ergo. nescitis enim quando dominus domus ueniat: sero: an me. no. an gal. can. an ma. ne cum uenerit. iue. vos dormientes. **HIERON.** Nam qui dormit: non corpora uera sed phantasmatum itedit et uacuis uigilat de his qui uiderat: sic nimirum sunt qui quos mundi amor rapit in uita: deserunt post uita quod somnabant. per certo

THEO. Uide autem quod non dicit: Nescio quando tempus erit: sed nescit. Propter hoc enim hoc occultauit: quod nobis expediebat. nam si nunc ingratis finem non curam quod facerem nisi finem scirem: malicias namque nostras differerem usque ad ultimum. Attendant etiam dictiones. sero namque finis existit: cum quis mori senectute. media nocte: cum quis mori in medio iuuetur. galli cantu uero: cuius ro coplet in nobis. Cum enim incipit puer secundum rationem uiuere: tunc gallus in eo uociferatur exercitatus a somno sensu litar. mane autem puerilis est etas. Quod enim omnes istos

fine p̄scire: nā z p̄uero cauēdū ne ibaptizat̄ p̄trans
feat. **HIERO.** Hoc aut̄ fine cōcludit sermonē vt
cōmune oim̄ pceptū nouissimi p̄ p̄imos audiant.
vñ subdit: Ad̄ aut̄ vobis dico: oib̄ dico vigilate.

AVGV. Nō solū enī illis dixit quib̄ tūc audiē
tib̄ loquebat̄: sed etiā illis qui fuerūt post illos āte
nos z ad nosipos: z q̄ erūt post nos vsq̄ ad nouissi
mū eī aduētū. Nūquid aut̄ oēs inuētur̄ ē dies ille
in hac vita: aut quisq̄ dicitur̄ ē q̄ ad defūctos etiā
p̄tineat qd̄ ait: Vigilate: ne cū venē. repē. inue. vos
dormiētes. Cur itaq̄ oib̄ dicit q̄ ad eos solos p̄ri
neat: q̄ tūc erūt: nisi q̄ ad oēs p̄inet quō dixi. Tūc
enī vnicuiq̄ veniet dies ille cū venierit eius dies: vt
talīs hinc creat̄ q̄lis ē iudicād̄ illo die: ac p̄ h̄ vigi
lare debet omnis christianus: ne imparatū eū inue
niat oñi aduēt̄. Imparatū aut̄ inueniet dies ille
quē iparatū inuēiet sue vite h̄ vltim̄ dies. **XIII**

Erat autē pascha z azima p̄
biduū: z querebat̄ summi
sacerdotes z scribe quō eū
dolo tenerēt z occiderēt. Dicebant
enī: Nō in die festo: ne forte tumultus
fieret in populo.

HIERO. Nūc asp̄gam̄ libzū nostrū de sanguīe
z limina domozū: z funē coccineū circūdemus do
mū orōis nostre: z coactū in manu n̄ra vt z are
ligem̄ vaccā ruffam in valle occisam enarrare pos
simus. De christi enī occisiōe narratur̄ euangelista
p̄mittit. Erat autē pascha z azima p̄ biduū. **BEDA:**
Pascha quidē hebraice d̄r̄ p̄fase: nō a passione vt
pleriq̄ arbitran̄t: sed a trāsitu noīaf: eo q̄ exterminatoz
vidēs sanguinē in foībz̄ israelitarū p̄trāsē
rit eos: vel ip̄e domin̄ p̄bens auxiliū populo suo
desup̄ ambulauit. **HIERO.** Uel pascha trāsitus
interp̄taf: p̄fase v̄o immolatio. De immolatiōe agni
z trāsitu populi per mare vel per egyptū. P̄figu
ratur aut̄ passio christi z redēptio populi de infer
no: quādo nos post biduū vītat. i. plenissima luna
etate christi p̄fecta: vt nec cum aliqua p̄te tenebro
sa carnes agni immaculati qui tollit pctā mundi i
vna domo que est ecclīa catholica calciati charita
te z armati virtute comedam̄. **BEDA:** Hoc autē
iuxta veteris instrumenti scripturā inter pascha et
azima distat: q̄ pascha ip̄e sol̄ dies appellat̄: i quo
agn̄ occidebat̄ ad vesp̄ā: hoc est. r̄iij. luna mensis
p̄mi. xv. aut̄ luna quādo egressus est de egypto succ
cedebat festiuitas azimozū: que septē diebus. i. vsq̄
ad. xxi. diē eiusdē mēsis ad vesp̄ā est statuta solēnis
tas. verū euāgeliste indifferēter z diē azimozū et
pascha ponere solēt. vnde z marcus hic dicit. Erat
autē pascha z azima post biduū. quia z pasche dies
in azimis panibus est celebrari p̄ceptus: z nos
quasi pascha p̄petuū faciētes: semp̄ ex h̄ mūdo trā
sire p̄cipimur. **HIERO.** A p̄cipib̄ aut̄ egressa ē
iniquitas in babylone: qui templū z vasa z se puri
ficare sm̄ legē ad esum agni debuerāt. vñ sequitur:
Et quere. sum. sacer. z scri. quō eū dolo. tene. z occi
derēt. Occiso aut̄ capite totū corp̄ innerue efficit̄:
vnde miseri faciūt q̄ caput moriat̄. Uirāt autē diēs

festū qui euenit illis: nō enī est festiuitas hīs q̄ viti
z miam pdiderūt. vñ sequit̄. Dicebat̄ aut̄. Nō i die
festo ne forte tumultus fieret in populo. **BEDA:** Nō
quidē metuētes seditōem vt simplex sm̄o demona
strat: sed canētes ne auxilio ppli de suis manib̄ tol
leret. **THEO.** Ip̄e tñ christi temp̄ sibi cōfiterat
passiōis: voluit enī in paschate crucifigi: quia ip̄e
veni erat pascha.

Et cum cēt bethanie in domo si
monis leprosi z recūberet: uēit mu
lier habēs alabastrū unguēti nardi
spicati p̄ciosi: et fracto alabastro ef
fudit sup̄ caput eī. Erāt at̄ qdā idi
gne ferētes intra semetipos: z dice
tes: Ut qd̄ pditio ista unguēti facta
est? Poterat. n. unguētū istō ueni
dari pl̄ q̄z trecētis denarijs: z dari
paupib̄. Et fremebāt in eā. Iesus
aut̄ dixit: Sinite eaz. Quid illi mo
lesti estis? Romū op̄ opata ē in me.
Semp̄. n. paupes habetis uobiscū:
z cū uolueritis potestis ill̄ b̄n̄facere
me aut̄ nō semp̄ habebitis. Qd̄ ha
buit hec fecit: p̄uenit ungere corp̄
meū in sepulturā. Amē dico uobis
ubicūq̄ p̄dicatū fuerit euāgelium
istō in uniuerso mūdo: z q̄ fecit hec
narrabit̄ in memoriā eius.

BEDA: Passus oñs p̄ toto mūdo z uniuersas
natiōes suo sanguīe redēptur̄: moriat̄ in bethania
.i. in domo obediētie. vñ d̄r̄. Et cū esset de. in. fl.
lepro. z recū. uenit mulier. **HIERO.** Vñ mul̄
ceruozū semp̄ ad lectū suū redit. i. filī p̄ri obediē
vsq̄ ad mortē: a nobis obediētiā petit. **BEDA:** Nē
aut̄. Simonis leprosi: nō q̄ illo tpe p̄maneret: s̄ q̄
antea leprosus: postea a saluatore mūdā. ē nomie
p̄stino p̄manēte: vt v̄t curātis appareat. **THEO.**
Quānis aut̄ q̄tuoz euāgeliste unguētū mulieris cō
mēozarēt: nō ē tñ vna s̄ due. vna qdē q̄ decētib̄ a
iobāne: q̄ soroz ē lazari: q̄. f. añ sex diēs pasche uenit
pedes iesu: alia uero que a reliquis trib̄ euāgelistis
describitur. Adhuc aut̄ si attēdas: inuēies has tres
esse. A iohanne enim vna describitur: altera uero a
Luca: a duobus uero reliquis altera. Que enim a
luca describit̄ meretriz̄ esse: oīc̄ in medio pdicatio
nis tpe ad iesum uenisse. Dec̄ v̄o que a mattheo et
marco describit̄: d̄r̄ in tempe passiōis uenisse nō cō
fiteam se peccatricē. **AVG.** de cō. euā. Ego autē
nihil aliud itelligēdū arbitroz: nisi q̄ nō aliā qd̄m
fuisse mulierē: q̄ peccatrix tūc accessit ad pedes iesu
s̄ eādē mariā bis h̄ fecisse: semel. i. qd̄ lucas narrat
cū p̄ accedēs cū hūilitate z lachrymis: meruit peo
catorū remissionē. nā z B iobes cōmemorauit: cū

et cum cēt bethanie in domo simonis leprosi z recūberet: uēit mulier habēs alabastrū unguēti nardi spicati p̄ciosi: et fracto alabastro effudit sup̄ caput eī. Erāt at̄ qdā idigne ferētes intra semetipos: z dice tes: Ut qd̄ pditio ista unguēti facta est? Poterat. n. unguētū istō ueni dari pl̄ q̄z trecētis denarijs: z dari paupib̄. Et fremebāt in eā. Iesus aut̄ dixit: Sinite eaz. Quid illi molesti estis? Romū op̄ opata ē in me. Semp̄. n. paupes habetis uobiscū: z cū uolueritis potestis ill̄ b̄n̄facere me aut̄ nō semp̄ habebitis. Qd̄ habuit hec fecit: p̄uenit ungere corp̄ meū in sepulturā. Amē dico uobis ubicūq̄ p̄dicatū fuerit euāgelium istō in uniuerso mūdo: z q̄ fecit hec narrabit̄ in memoriā eius.

de lazaro resuscitando cepisset loq̄: anteq̄ veniret in
 bethania dicens: Maria aut̄ erat que unxit dñm vn
 gēto: & extersit pedes ei⁹ capillis suis: cui⁹ frat̄ laza
 rus ifirmabatur. **Ad** aut̄ i bethania rursus fecit: aliq̄
 rus ifirmabatur. **Ad** aut̄ i bethania rursus fecit: aliq̄
 e q̄ ad luce narrationē nō p̄tinet: s; parit̄ narra
 a reliq̄s trib⁹. **Ad** ergo matt̄he⁹ & marc⁹ caput dñi
 vngēto illo pfusum dicit: Job̄es aut̄ pedes: acci
 piam⁹ nō solū caput: s; etiā pedes dñi pfudisse mu
 lierē: nisi forte quoniam marc⁹ fracto alabastrō pfu
 sum caput cōmemorat: tū q̄q̄ caluniosus ē vt i va
 se fracto neq̄ aliqd remanere potuisset vñ etiā pe
 des dñi pfunderet: s; religiosi⁹ cōtēdet aliq̄s nō ita
 fracti eēt: vt totū effunderet: vel p̄ accipiat pfusos
 pedes: anteq̄ illud fractū eēt: vt i tregio remaneret
 vñ etiā caput pfunderet. **BEDA:** Est aut̄ alaba
 strū gen⁹ marmoris cāldi: variis colorib⁹ itercin
 citi: q̄ ad vasa vngētaria cauare solēt: eo q̄ opte
 fiare ea corrupta dicat. **Nard⁹** vero ē frutex aro
 manē: gādū vt aut̄ & crassa radice: s; breui ac nigra
 fragilis. Quāuis autē p̄guis sit: tñ redolet vt cup̄s
 sit aspo sapore: folio quo dēsoq̄: cui⁹ cacumia i ari
 stas se i spargit: ideoq̄ genia dote pigmētarij nar
 di spicas ac folia celebrat. **Et h̄ ē q̄d ait marc⁹:** Un
 gētū nardi spicati p̄ciosi. q; videlicet vngētū illō
 q̄d attulit maria dño: nō solū de radice cōfectū est
 nardi: verū etiā quo p̄ciosi eēt: spicati quoq̄ folio
 rū ei⁹ adiectioe odoris ac vtutis illi⁹ erat accumul
 lata gr̄a. **THEO.** Vel sicut i greco d̄r: Nardi p̄
 stici: i fidelis: eo q̄ vngētū nardi erat absq̄ dolo
 cū fide cōfectū. **AVG.** de cō. euā. **Pōt** aut̄ videri
 cōtrariū q̄ matt̄he⁹ & marc⁹ postea q̄ dixerūt: pas
 cha & bidui: deide cōmemorauerūt q̄ erat iesus i
 bethania: vbi de illo p̄cioso vngēto d̄r. **Job̄anes**
 aut̄ an̄ sex dies pasche dicit iesum venisse i bethani
 am: de eodē vngēto narratur. **S;** q̄ ita mouent̄:
 nō intelligūt matt̄heū & marcū illō q̄ i bethania d̄
 vngēto factū erat: nō p̄ illā p̄dicationē de biduo
 s; ad huc: cū sex dies eēt an̄ pascha recapitulando
 posuisse. **HIERO.** Mystice aut̄ simō lepro⁹ mū
 dū infidelis p̄mo: & postea fidelē significat: mulier
 aut̄ cū alabastrō ecclesiasticā fidē q̄ dicit: **Nardus**
 mea dedit odorē suū. **Distica** nard⁹ d̄r. i. mystica &
 p̄ciosa. **Dom⁹** i plena odore celū & terra ē. **Fractū** a
 labastrū carnale desiderii ē: q̄d fragit̄ ad caput ex
 quo oē corp⁹ cōpaginātū ē: recubēte ip̄o. i. humiliā
 te se vt ei rāgeret fides peccatricis: q̄ de pedib⁹ ascē
 dit ad caput: & ad pedes a capite descendit p̄ fidē. i.
 ad christū & ad mēbra ei⁹. **Sequit̄:** Erāt aut̄ quidā
 idig. seren. itra semetip. dice. vt q̄d pdi. ista: **Per** sy
 nodoben d̄r vn⁹ p̄ multis: & multi p̄ vno. **Perdū**
 tus enī iudas: de salute p̄ditionē iuenit: & i vite fru
 ctifera mortis laque⁹ nascit̄. **Sub** p̄tectu aut̄ auari
 cū mysteriū fidei loquit̄. **Et enī** nostra fides trecentis
 emis denariis i decē sensib⁹: iteriorib⁹. s. & exteri
 orib⁹. s. p̄ corp⁹ & animā & spiritū triplicatis. **BE**
DA: **Ad** aut̄ dicit: **Et** fremuerūt i eā. nequaq̄s debe
 mus de diligētib⁹ christū apostolis dictū credere: s;
 de iuda pot̄ sub nūero plurali. **THEO.** Vel cō
 uenit̄ videri innuī q̄ discipuli plures mulierē ar
 guerūt: eo q̄ sepe christū audierāt de elemosyna do
 centē. **Judas** vero nō eadē int̄tione idigne tulit:
 s; p̄pter amorē pecunie & turp̄e lucruz. vñ & iob̄es

ip̄m solū cōmemorat tanq̄ fraudulēta it̄tione mu
 lierē arguentē. **Dicit** autē: **Et** fre. i. eā. i. molesti eāt
 ei exprobrātes & iniurias inferētes. **Arguit** autē do
 minus discipulos eo q̄ desiderii ipe dicit mulieris.
 vñ sequit̄: **Jesus** autē dixit: **Sinite** eā: quid illi mo
 lesti estis: **Postq̄** enī mun⁹ obtulerat: illā per oby
 probria puertebat. **ORIGE.** Voluerūt enī de p̄
 ditione vngētū: quod poterat venūdari multo p̄
 cio & dari paup̄ibus: tamē nō debebat fieri hoc: qz
 cōueniēs erat vt sup̄ caput christi funderet sancta
 & decenti ifusione. vñ sequit̄: **Bonū** opus opata ē
 in me. **Usq̄** adeo autē efficax est laus hui⁹ operis
 boni: vt exhortetur nos oēs odoriferis & p̄ciosis o
 peribus implere domini caput: vt de nobis dicat:
Quia bonū opus fecimus super caput christi: quia
 semper quidem habemus q̄d in hac vita sumus
 pauperes nobiscū & opus habentes cura eorum q̄
 profecerunt in verbo & viuities facti sunt in sapien
 tia dei. **Non** autē possūt sufficere vt semper dieb⁹
 & noctibus habeant secū filium dei. i. verbum & sa
 pientiam dei. **Sequitur** enim: **Semper** enī paupe
 res habetis vobiscū: & cum volueritis potestis illis
 bisfacere. me autē nō semper habebitis. **BEDA:**
Mibi quidem videt̄ in hoc loco de presentia corp̄
 porali locut⁹: q̄ nequaq̄s cum eis ita futurus sit p̄
 resurrectionē quomodo tunc in omni conuictu &
 familiaritate. **HIERO.** **Dicit** etiā: **Bonum** opus
 operata est in me. quia qui credit in deum: reputa
 tur ei ad iusticiam. **Aliud** est enim credere ei: & aliq̄
 credere in eum: id est totū eicere te in illū. **Sequitur**
 tur: **Quod** habuit: id est quod potuit hoc fecit. **pre**
 uenit vngere corpus meum in sepulturam. **BE**
DA: **Quasi** diceret: **Vos** putatis perditionem esse
 vngenti: officii sepulture est. **THEO.** **Prenit**
 enī quasi a deo ducta vngere corpus meū: i signū
 sepulture future: in quo proditorē cōfundit: ac si ei
 diceret: **Qua** conscientia mulierem cōfundis que in
 sepulturā corpus meū vngit: te ipsum vero nō con
 fundis qui me in mortē trades: **Prop̄**hetizat autē
 dñs cōsequēter duas p̄betias. s. q̄ euāgelii e⁹ p̄di
 cabit̄ i vniuerso mūdo: & q̄ op⁹ mulieris laudabit̄:
 vñ seq̄t̄: **Amē** dico vobis: vbi cūq̄ p̄dicatū fu
 DA: **Notādū** at̄ q̄ sic maria gloriā adeptā ē i toto
 orbe d̄ obsequio q̄d dño exhibuit: ita ecouerfo ille q̄
 obsequio eius detrāhere non timuit longe lateq̄
 ifamat̄ ē. s; dñs boni laude digna remunerā: fur
 turas impij cōtumelias tacendo preterijt.

Et Judas scariothes unus de
 duodecim abiit ad sūmos sacerdo
 tes: ut p̄deret cū illis. **Qui** audien
 tes gauisi sunt: & pmiserūt ei pecu
 niā se daturos. **Et** q̄rebat quomo
 do illum oportune traderet.

BEDA: **In** felix iudas damnū quod ex effusione
 vngētū fecisse crederat: vult magistri p̄cio cōp̄tas
 re. vñ dicit: **Et** in. sca. vii⁹ de duo. abiit ad sūm. sa. vt
 p̄deret eū ill̄. **CHRY.** i. f. de pas. **Quid** mihi e⁹ pa
 triā dicit: vti nam ipsū quoq̄ nescire licuisset. sed
 alter erat discipulus qui iudas iacobi zelotes voca

Marcus

Marginal notes in Latin script on the left side of the page, including references to other parts of the text and theological commentary.

batur: et ne appellatio cognominis fiat confusio personarum: propterea hunc ab illo separavit. Non autem dicit: Judas proditor: ut doceat detractioes nescire et accusatioes declinare. Quod autem dicit: **AN** de .xij. auget detestabilitatem proditoris. nam et alii discipuli erant: qui fuerant numero .lxx. sed illi non itimi: non tanta confidentia sociati sunt: isti autem .xij. fuerunt coprobati. hec erat ceterna legalis de qua proditor malignus exiit. **HIERO.** **AN** tamen erat de .xij. numero: non enim merito: non corpore: non nomine. Abiit autem ad principem postquam exiit et intravit in eum sathanas: unquamque animam ad simile sibi iungit. **BEDA:** Non autem dicit: Abiit. ostendit enim non a principibus iuratum: non vlla necessitate costrictum: sed sponte propria scelerate mentis iniuste consilium. **THEO.** Dicit autem ut pderet cum illis. id est ut annunticaret illis quoniam solus existeret. Timebat autem in eum irruere quoniam docebat prope turbam. **HIERO.** Promittit autem se tradere ut magister eius diaboli an diceret: Tibi dabo praeferentiam hanc universam. Sequitur. Qui audientes gauisi sunt: et primi ei pecuniam se dant. Promittunt quidem pecuniam: et amittunt vitam quam ipse recipit cum vitam amittit. **CHRY.** in ser. de pas. De mentis: imo cupiditate proditoris. cuncta enim mala cupiditas precreavit: nam cupiditas captas animas retinet: et omnibus modis alligatas costringit: et rerum oblivione imponit: et alienationem mentis ostendit. Ab hac iudas captivus cupiditatis insaniam: conversatiois: mese: discipulatus: admonitiois: suasiois: oblitus est. Nam sequitur: Et querebat quomodo eum oportuit tradere. **HIERO.** Sed oportunitas doli nunquam invenit: ut non vindicet hunc autem illic. **BEDA:** Multi hodie seclusi iude quod omnem ac magistrum deum suum pecunia vendiderit: velut immane et nepharium exhorret: nec tamen cavet: nam cum pro muneribus charitatis et veritatis iura spernunt: deum qui est charitas et veritas produnt.

Et primo die azimorum quoniam pascha imolabatur dicitur ei discipuli: Quo vis eam et parem tibi ut manduces pascha? **Et** mittit duos ex discipulis suis: et dicit eis: Ite in civitatem: et occurret vobis homo lagenam aque hauriens. **Sequitur** enim eum: et quocumque introierit dicitate domino domus: quia magister dicit: Ubi est refectio mea: ubi pascha cum discipulis meis manducet? **Et** ipse vobis demonstrabit cenaculum grade stratum: et illic parate nobis. **Et** abiierunt discipuli eius: et venerunt in civitatem: et invenerunt sicut dixerat illis: et paraverunt pascha.

CHRY. in sermone de pas. Quando iudas de traditione tractabat: alii discipuli sunt de preparatione pasche solliciti. **Et** primo die azimorum quoniam pascha imolabatur dicitur ei discipuli: Quo vis eam et parem tibi com. pascha **BEDA:** Primum die azimorum. xiiij. die primi mensis appellat: quando fermento abiecto imolare. id est agnum

occidere solebant ad vesperam: quod exponens apostolus ait: Pascha nostrum immolatus est christus. qui licet die sequenti. id est xv. luna sit crucifixus: attamen nocte qua agnus immolabatur: et corporis sanguinis sui tradens mysteria celebranda et a iudeis tentus ac ligatus: ipse immolationis hoc est passionis sue susceperat exordium. **HIERO.** Azima vero quae cum amaritudine. id est lactucis agrestibus manducantur redemptio nostra est: amaritudo vero passio domini. **THEO.** **Et** hoc autem quod dicunt discipuli: Quo vis eam? manifeste videtur quod christus hospitium aliquod non habebat: sed neque discipuli proprias domos: si enim habuissent: duxissent eum ad illas. **HIERO.** Dicit et Quo vis eamus: ut cum voluntate dei dirigamus gratias vestros. dominus autem indicat cum quo manducet pascha: et more suo mittit duos: quod supra exponimus. **Et** mittit duos. et discipulis suis et dicit. Ite in civitatem. **THEO.** Mittit quidem ex discipulis suis petrum. et iohannem et lucas dicit ad ignotum dominum: inuens ex se quod possit non pati. Nam quae mentem ignoti novit ut ipse recipit: quod non oportet in aliis: dat etiam eis signum ut domum inveniret cum subdit. **Et** occurret vobis homo la. aq. hauriens. **AVG.** de co. eu. **Marcus** lagenam dicit quam lucas amphoram. ille vas generosus: iste modum significavit. uterque veritate sine custodia. **BEDA:** Indiciu autem presentie divinitatis est: quod cum discipulis loquens quod alibi futurum sit novit. **Et** sequitur. **Et** abi. discipuli eius et ve. in civitatem. et iue. sicut dicitur illis et pa. pasce. **CHRY.** in ser. de passi. Non illud quod nostrum: sed iterum iudeorum: illud autem quod nostrum est non solum constituit: sed ipse factus est pascha. **Et** cur illud manducavit: quia factus est sub lege: ut eos qui sub lege erant redimeret: et ipsi legi requiem daret: et ut nemo dicit: quod iohannes eam evacuaverit: quia eam implere ut molestam et arduam non valuit: ipse prius eam complevit: et sic fecit eam redimere.

HIERO. Mystice autem civitas ecclesia est quae muro fidei cingitur. **Et** occurrens populus primitivus est amplexus aque lex littere. **BEDA:** Uel aqua: laucrum grece. lagenam fragilitate designat eorum pro quos eadem erat gratia mundo monstranda. **THEO.** Lagenam aque portat qui baptizatus est. qui autem baptizatus venit ad requiem secundum rationem vivens: et sicut in domo requie ponitur. **Et** subdit. Sequimini enim eum. **HIERO.** Qui. f. dicit in alio ubi est refectio christi. dominus domus petrus apostolus est: cui dominus domum suam credidit: ut sit vna fides sub vno pastore. **Cenaculum** grande ecclesia magna est: in qua narratur nomen domini strata varietate virtutum et linguarum. **BEDA:** Uel cenaculum magni spiritualiter lex est: quae de angustiis littere egrediens et sublimi loco. id est in alto solario recipit salutaris. **Et** sulte autem siue aque hauriens siue domini domus sunt pretermissa vocabula: ut omnibus verum pascha celebrare volentibus: hoc est christi sacramentis imbuere eumque siue mentis hospitium suscipere querentibus: saccultas danda signetur. **THEO.** Uel dominus domus intellectus est: qui ostendit cenaculum grande. id est altitudinem intelligentiarum: quod est altum fit: tamen nihil habet vane glorie et tumoris: sed sternit et planum fit humilitate. **Ibi** autem. id est in tali mente pascha christo patur: a petro. id est iohanne. lab actione et contemplatione.

[Marginal notes on the right page, including references to 'Pascha', 'HIERO.', 'THEO.', 'CHRY.', 'BEDA.', 'AVG.', 'MARCUS', 'LUCAS', 'IOHANNES', 'PETRUS', 'IUDAS', 'SATHANAS', 'AZIMUM', 'LAGENA', 'CENACULUM', 'MUNDUS', 'CIVITAS', 'MURUS', 'FIDES', 'PASTOR', 'VIRGILIVS', 'MANTIS', 'SACRAMENTIS', 'HUMILITATE', 'GLORIA', 'TUMORIS', 'STERNIT', 'PLANUM', 'MENTE', 'ACTIONE', 'CONTEMPLATIONE']

Vespe autem factus: venit cum duodecim. Et discubebat eis et manducantibus ait iesus: Amen dico uobis: quia unus ex uobis tradet me qui manducat mecum. At illi ceperunt contristari et dicere ei singulatim. Numquid ego? Qui ait illis: Unus ex duodecim qui tetigit mecum manu in catino. Et filius quidam hominis uadit: sicut scriptum est de eo. Et ait homo illi: pro quem filius hominis tradet. Bonum erat ei si non esset natus homo ille.

BEDA: dicitur quod de sua passione prediverat: etiam de peccato peccatorum dicitur: ut cum intellexerit sciri cogitationes suas penetraret eum facti sui. unde dicitur: Vespe autem factus. et cum dicitur: Amen dico uobis: quia unus ex uobis me tradet: quod manducat mecum. CHRYSOSTOMUS: in sermone de passione. Ubi patet quod non apte eum ois dicit publicabat: ne ipuditione eum faceret. nec etiam penitus filitio preteribat: ne celari arbitrat: audacter ter cenabat: cum lex precipit: quod stantes erecti deberent pascha comedere: Probabile autem est patrum eos adimplese pascha legale: deinde discubuisse: incipiente eo proprium tradere pascha. HIERONYMUS: Vespa autem diei: vespera in dicitur. Circa undecimam namque horam ueniunt nos nullum: quod pmi denarium eterne vite accipiunt. Des igitur discipuli tangunt a domino: ut fiat armonia cithararum: ois merui bini suspensi consona voce respondet. Nazareth: At illi ceperunt contristari: et dicere ei singulatim: Numquid ego? Unus autem remissus et pecunie amore madefactus dicit: Numquid ego sum rabi: sicut in mattheo legitur. THEODORETUS: ceperunt autem alii discipuli contristari propter omnia uerba. Nam et extra hanc existeret passio magis tamen credidit illi quod omnium nouit corda quod sibi. Sequitur: Qui ait illis: unus ex duodecim: qui tetigit mecum manu in catino. BEDA: Judas. scilicet ceteris contristatis et retrahentibus manu: cum magistro manu mittit in catinum. Et quod patrum dixerat: Unus ex uobis me tradet: preuerat peccatorum malo: manifestus arguit: et tamen non peccatum non designat. HIERONYMUS: Dicit autem: Unus ex duodecim: quasi ab eis separet: separet. n. scilicet lupi que qua capit. Quis quod de ouili egredietur: lupi moris: patrum Judas autem nec primo: nec secundo correptus a peccato retrahit pedem. unde pena peccatorum: ut que pudor non uiceat: corrigat denuntiata supplicia. et hoc est quod subdit: Et si quidem homo. sicut scriptum est de eo. THEODORETUS: Per hoc quod dicitur: ostendit quod mors christi fuit uoluntaria et non necessaria. HIERONYMUS: Sed quod multi bonum et iudas faciunt: hoc ois illis non proficit: recte subdit: Et ait homo illi pro quem filius hominis tradet. BEDA: Sed et bodie quoque in sempiternum ueni illi hominum: quod ad mensam domini malignus accedit. Et tamen ille in excelsis iude filium hominis tradit: non quod iudeis peccatoribus: sed tamen peccatoribus: membris suis. Sequitur: Bonum erat ei si non esset natus homo ille. HIERONYMUS: Scilicet itis molares etero matris: melius enim non est: quod ad totam meta est. THEODORETUS: Quatuor enim ex fine melius fuisse ei quod esset: si non peccatorum existeret: nam deus fecit ipsum ad

opa bona: sed postquam ad tantam deuenit maliciam melius fuisse ei si natus non fuisset.

Et manducantibus illis: accepit iesus panem: et benedicens fregit: et dedit eis: et ait: sumite: hoc est corpus meum. Et accepto calice gratias agens dedit eis. Et biberunt ex illo ois. Et ait illis: Hic est sanguis meus noui testamenti: qui pro multis effundetur. Amen dico uobis quia in die illa cum illud bibam nouum in regno dei.

BEDA: Finitis pasche veteris solennibus transiit ad nouum: ut scilicet pro carne agni ac sanguine sui corporis sanguinis sacramentum substitueret. unde dicitur: Et manducantibus illis. acceperit iesus panem. ut scilicet ipse se esse monstraret: cui iurauit dominus: Tu es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech. Sequitur: Et benedicens. THEODORETUS: Id est gratias agens fregit: quod et nos facimus orationes supradictas. BEDA: Fragit etiam ipse panem quem discipulus porrigit: ut ostendat corporis sui fractionem non absque sua sponte uel pro curatioe futuram quem etiam benedixit: quia natura humanam quam passus assumpsit: ipse una cum patre et spiritu sancto gratia diuine uirtutis impleuit. Benedixit panem ac fregit: quia hominem assumpsit ita morti subdit dignatus est: ut ei diuine immortalitatis esse potentiam demonstraret: quod et de loci eum a morte resuscitandum esse doceret. Sequitur: Et dedit eis et ait: Sumite: hoc est corpus meum. THEODORETUS: Hoc scilicet quod nunc dicitur: et quod nunc sumit. Non autem panis figura tantum corporis christi est: sed et proprium christi corpus transmutatur. nam dominus ait: Panis quem ego dabo caro mea est: sed tamen caro christi non uideat propter nostram infirmitatem: panis enim et uinum de nostra consuetudine est. si uero carne et sanguine carnerem: sumere non sustinerem. pro hoc dominus ipse infirmitati condescendens: ipse panis et uinum consumat: sed panem et uinum in uitate uertit carnis et sanguinis. CHRYSOSTOMUS: in sermone de passione. Et nunc etiam ille presbiter est christus: quod illa ornamenta uel mensa ipse ista quoque consecrat. Non enim homo est qui proposita corpus christi facit et sanguinem: sed ille qui pro nobis crucifixus est christus. sacerdotis ore uerba profert: et dei uirtute consecrat et gratia uerbo quod dicit: Hoc est corpus meum. proposita consecrat: et sicut illa uox quod dicit: Rescite et multiplicamini et replete terra. semel quidem dicitur: sed ois tpe scribit effectum ad generationem operante natura: ita et uox ista semel quidem dicitur: sed pro ois mensas ecclesie usque in hodiernum diem et usque ad eum aduertit presbiter sacrificio firmitate. HIERONYMUS: Mystice autem in pane transfiguratur dominus corpus suum: quod ecclesia presbiter: qui accipit in fide: benedicit in numero: fragit in passione: datur in excelsis: sumit in doctrina: format in sanguine suum in calice uino et aqua commixtum: ut alio purgemur a culpis: alio redimamur a peccatis. Sanguinem namque agni seruauit dominus a percussione angeli: et aqua maris rubri extinguit inimici: que sunt mysteria ecclesie christi. Unde sequitur: Et accepit. gratias agens de eis. Gratia enim et non meritis saluati sumus a deo. GREGORIUS: in moralibus. Tu appropinquaret etiam passioni accepto pane gratias egisse perhibet. gratias itaque egit quod flagella aliene iniquitatis suscepit: et qui nil percussione dignum exhibuit: humiliter

passioe benedicat: ut hic ostēdat qđ vnusq̄sq̄ in flagello culpe facere debeat: si ipse equanimiter flagella culpe portat aliene. vt hinc etiā ostēdat qđ i cor rectione faciat subdit: si in flagello posit⁹ patri gratias egit equalis. **BEDA:** Quia ⁊ nos i christo ⁊ i nobis christū manere oportet: vinū dñici calicis aqua misceat. Attestate enī iohāne aque populi sūt ⁊ neq̄ aquā solā neq̄ solū vinū cuiq̄ licet offerre: ne talis oblatio caput a mēbris fecerndū eē signū ficer: ⁊ vel christū sine nostre redēptionis amore pati potuisse: vel nos sine illi⁹ passioe saluari ac pati posse offerri cōtingat. Sequitur: Et biberūt ex illo oēs. **HIERO.** Ebrietas felix: farietas salutaris: q̄ quāto copios⁹ sumis: tāto sobrietatē mētis donare dignat⁹. **THEO.** Quidam autē dicūt iudā mysteriorum nō fuisse participē: sed qđ eruerit anteq̄ domin⁹ mysteria largiretur. Alij etiā dicūt qđ illi tradidit de illo mysterio. **CHRYS.** in ser. de pass. Christ⁹ eiz sanguinē ei qui eū vendidit offerebat: vt haberet remissionē peccatorū: si tamē impius existeret noluisse. **HIERO.** Bibit ergo iudas: s; nō saturat⁹: nec sitim extinguit ignis eterni: quia i igne sumit mysteria christi: cuius sacrificiū nō emūdat, sed eos cogitatio inspiens pducit ad culpas: qui se scenosis crudelitatis fetorib⁹ misceuerūt. **CHRYS.** in ser. de pass. Nullus ergo sit iudas i oñi mētia. B sacrificiū cibus spiritualis ē: nam sicut corporalis cibus cū ventrē inuenerit aduersis humoribus occu pari ampli⁹ ledit: ita est ⁊ iste spiritualis cibus: si alij quē reperit malignitate pollutū: magis eū perdit n̄ sua natura: sed accipientis vicio. Pura igit̄ sit mēs in omnib⁹: pura cogitatio: quia ⁊ sacrificiū purum est. Sequit⁹: Et ait illis: hic ē san. me⁹ noui testamēti. **BEDA:** Hoc ad distinctionē recipit veteris testamēti quod hircor⁹ ⁊ vitulorū est sanguine dedūcati: oñte inter aspergentē legislatorem: hic est sanguis testamēti quod mādauit ad nos deus. Sequitur: Qui pro mul. effunderetur. **HIERO.** Nō enī omnes emūdat. Sequit⁹: Amē dico vobis qđ iaz nō bi. ex hoc geni. vi. vsq̄ in diē illū cū illud bi. no. i. regno dei. **THEO.** Quasi diceret: Nō bibā de vino vsq̄ ad resurrectionē: regnū enī resurrectionem vocat: quasi tūc regnauerit cōtra mortē. Post resurrectionem vero bibit cū discipulis: ⁊ comedit: ostēdens qđ idē ipse esset qui passus ē. Noui autē bibit illud. i. nouo quodā mō ⁊ alieno. Nō enim corpus habebat passibile indigēs cibo: sed imortale ⁊ icorruptibile. Intelligēdū est autē ⁊ sic: Vitis ē ipse dominus: genimen vitis mysteria ⁊ intellectus occult⁹ quē ipse generat: qui docet hominē scientiā. In regno autē dei. i. in futuro seculo bibit cū suis discipulis mysteria ⁊ scientiā: noua quedā nos docēs: ⁊ reuelās qđ nunc occultat. **BEDA:** Uel alij: Vitem siue vineā domini appellatā esse synagogā ysaías testat⁹ dicēs: Vineā dñi sabaoth dom⁹ israel ē. Itur⁹ ergo domin⁹ ad passionē ait: Jā non bibam de ge. vi. ac si aperte dicat: Nō vltra carnalibus synagoge ceremoniis delectabor: in dñis etiā ista paschalis agni sacra locū tenere precipiū. Aderit. n. tēpus mee resurrectionis: aderit dies illa cū in regno dei positus. i. gloria vite immortalis sublimat⁹: de salute eiusdē populi fonte gratie spiritualis regnāti vo-

biscū gaudio pfundat. **HIERO.** Considerandū autē qđ hic oñs mutat trin sacrificiū: sed non mutat temp⁹: vt nos nunq̄ cenā dñi ante quartadecimā lunā faciam⁹: qui facit in. xiiii. resurrectionē. i. xl. lunā cenā dñi faciet: quod nūquā i veteri testamēto nec in nouo factum est. **Et hymno dicto: exierūt in montem oliuarū. Et ait eis iesus: Oēs scādalizabimini in nocte ista: qz scriptū ē: pcutiā pastore ⁊ disspgentur oēs. Sed postea qz resurrexero pcedā nos i galileā. Petr⁹ autē ait illi: Et si oēs scādalizati fuerit: sed non ego. Et ait illi iesus: Amē dico tibi qz tu hodie i nocte hac priusq̄ gall⁹ nocē bis dederit: ter me es negaturus. At ille ampli⁹ loquebat. Et si oportuerit me simul cōmori tibi: n̄ te negabo. Sitr̄ at ⁊ oēs dicebant.** **HILAR.** Sicut grās egerūt anq̄ biberēt: ita etiā grās agūt ⁊ postq̄ biberūt. vñ of: Et hymno dicto exi. in mon. oli. vt. f. aduiscas ⁊ an̄ cibū ⁊ post cibū gratiarū reddere actiōes. **HIERO.** Hymnū. n. cit laudē dñi vt ē i psalmo: Edēt pan. ⁊ sa. ⁊ lau. no mi. qđ req̄ eū. Et aduiscas ⁊ mādauit oēs plures terre. **THEO.** Siml̄ etiā ⁊ hic ostēdit qđ am plectibile erat sibi. p nobis mori: qm tradēdas erat deū landare dignat⁹ ē. docet etiā nos cū i angustias icidim⁹ ppter multorū salutē nō cōristari: sed deo grās agere qđ i nostra tribulatiōe operatur multorū salutē. **BEDA:** Pōt etiā hymn⁹ ille i celis ligi quē dñs sibi iohāne patri grās agēs decantabat: in quo ⁊ p seipso: ⁊ p discipulis: ⁊ p eis qđ p verbū ipsoꝝ credituri erāt: eleuatis sursum ocul⁹ scādatur. **THEO.** Exiit autē i montē: vt ad cū solitariū existētē exiret: ipm caperēt abq̄ tumultu. Si enī accessisset cū i ciuitate manebat: forte fuisset multitudo populi cōturbata: ⁊ tūc māifeste occasione inimici captātes: viderent iuste iterficere tanq̄ populū concitantē. **BEDA:** Pulchre etiā oēs oñes pulos sacramētis ibutos i montē educit oliuarū: vt typice designet nos p acceptionē sacramentorū ad altiora vtutū dona ⁊ christinata sancti spūs q̄tus i corde pungamur ascendere debere. **HIERO.** In mōte etiā oliueti iesus tenet vñ ad celos ascendit: vt nos sciam⁹ qđ idē ascendimus ad celos vñ vigilamus ⁊ oram⁹ ⁊ ligamur: nec repugnam⁹ i terra. **BEDA:** Predicit autē oñs discipul⁹ qđ passuri sūt vt cū passi fuerit: nō desperēt salutē: s; agētes penitētia liberent. vñ seq̄: Et ait illis iesus: Oēs scādalizabimini i me i nocte ista. **HIERO.** Oēs qđ cadūt: sed nō oēs iacēt: Nūquid enī qđ dormit non adiciet vt resurgat: Carnale ē cadere: sed oīabolū cū ē iacere. **THEO.** Permissit autē eos oñs cadere: vt n̄ i seipsis fidit: ⁊ ne videret hqđ pdicerat et quodā argumēto apparētī pdixisset: iducit testimo-

[Marginal notes in a smaller script, likely from a commentary or glossary, partially obscured by the binding.]

Marcus

Percutiā pastores
 & dispergent oues gregis. **BEDA:** Hoc alijs ver-
 bis i scharia ppheta scriptū ē & ex psona pphete
 ad om̄m dicit: Percute pastorem & dispergent oues.
 Propheeta enī postulat passiones om̄i: pater ridet:
Percutiā pastore: p̄cibus iserioꝝ. **Fili** a patre mit-
 titur: & p̄cutit. i. incarnat & patit. **THEO.** Dicit
 aut̄ pater: Percutiā pastore: qz ipsius pcuti dimisit.
Oues discipulos dicit quasi innocētes & quasi abs-
 q̄ malicia. Ultio solationē iducit dicens: S; post
 q; restitero pcedā vos i galileā. **HIERO.** In
 q̄ restitero promittit resurrectionē: vt spes nō extingua-
 tur. **Petr** aut̄ ait ei: Et si oēs scan. fu. sed non ego.
 Ecce anis sine p̄nis in altū volare nitit: s; corpus
 agitat animā: vt timore hūane mortis timor: do-
 mini superet. **BEDA:** Et petr' ergo de ardore fi-
 dei p̄mittebat: & saluatoꝝ quasi deus futura noue-
 rat. vt sequit̄: Et ait illi iesus: Amē dico tibi in no-
 te hac p̄cutiō galli bis vo. de. ter me es negatur'.
AVG. de co. enā. Cū oēs euāgeliste dicāt p̄dictis
 se om̄m: q̄ cū petr' esset negatur'. ante q̄ gall' cāta-
 ret. **Marcus** hoc solū narrat exp̄ssius. vt nō nul-
 lis videt nō cōguere ceteris quia parū attendunt.
 Tota enī petri negatio trina ē: que si tota post p̄-
 m̄m galli cantū inciperet: falsum dixisse viderenē
 tres alij euāgeliste: q. ante q̄ gallus cātaret: ter eū
 esset negatur'. Rurſus si totā trinā negationē an-
 te p̄cessit q̄ cātare gallus inciperet: superfluo di-
 xisset: mar' ex psona domini: P̄cutiō gallus bis
 vocē dedit: ter me negatur' es. Sed qz ante p̄mū
 galli cantū cepta ē illa trina negatio: attenderunt
 illi tres nō quādo eā cōplectur' esset petr': s; quā-
 ta futura esset. i. trina: & quādo ceptura. i. ante galli
 cantū: quāq; i animo eius & ante p̄mū galli cā-
 tum tota cōcepta est. **Marc'** autē de ipsay vocib;
 iternallo plani' elocut' ē. **THEO.** Quod sic itel-
 ligitur: petr' semel negauit: deinde gallus cātavit.
 negate vero eo duab' alijs negatiōibus: tūc gallus
 secudo vocē emisit. **HIERO.** Gall' lucis nunci'
 quid ē nisi sp̄s sanct'': cui' voce in ppheta & i as-
 postolis nos de trina nagatiōe excitamur ad ama-
 rissimos post lapsū flet'': q̄ male cogitam'': de deo:
 & male locuti sumus ad p̄mos: & male fecim'': ad
 nosmetip̄os. **BEDA:** Fides autē apostoli petri:
 & ardēs affectus ad dominū cōsequenter ostendit̄
 tur. Sequit̄: Et ille apli. loque. Et si opoz. me si. cō-
 mo tibi te nō negabo. **THEO.** Feruore etiā itre-
 pidum & aliū ostēderūt. Nā sequit̄: Similiter autez
 & oēs dicebat: sed tamen resistebant veritati: quam
 dubitus p̄dixerat.

Et ueniunt i p̄dium cui nomē
 gethsemani: & ait discipulis suis:
 Sedete hic donec orem. **E**t assu-
 mit Petrum & Jacobum & Johā-
 nem secum: & cepit pauere & tede-
 re. **E**t ait illis: Tristis ē anima mea
 usq; ad mortem. **S**ustinete hic &
 uigilate. **E**t cum processisset paulu-

lum: procidit super terram: & ora-
 bat ut si fieri posset transiret ab eo
 hora: & dixit: Abba pater: omnia ti-
 bi possibilia sunt: transfer calicē hūc
 a me. **S**ed non quod ego uolo: sed
 quod tu. **E**t uenit & iuenit eos dor-
 mientes. **E**t ait petro: Simon dor-
 miſ? Non potuisti una hora uigila-
 re? **V**igilate & orate: ut nō intretis
 in tētationē. **S**piritus quidez p̄m-
 ptus est: caro uero infirma. **E**t ite-
 rum abiens orauit: eūdē sermonez
 dicens. **E**t reuersus denuo: inuenit
 eos dormiētes. **E**rāt. n. oculi eorū
 grauari: & ignorabāt quid responde-
 rent ei. **E**t uenit tercio: & ait illis:
 Dormite iā: & requeſcite. **S**ufficit.
Et ēit hora: ecce fili' hois tradetur i
 manus peccatorū. **S**urgite cam':
 Ecce q me tradet p̄pe est.

GLO. Postq̄ domin' scandalū discipulorum p̄-
 dixerat: nūc euāgelista narrat de oratione ipsius:
 in qua pro discipulis credit' orasse: & primo deseris-
 bens locū orationis dicit: **E**t uenit in p̄dium: cui
 nomē gethsemani. **BEDA:** **M**onstrat vsq; hoc
 die locus gethsemani: in quo dñs orauit ad radiceſ
 montis oliueti. **I**nterpretatur autē gethsemani val-
 lis pinguiū siue pinguedinū. **C**ū autem dominus i
 monte orat: nos docet sublimia orando inquiri de
 bere. **A**t cum i valle pinguedinis orat insinuat nobis
 humilitatē semp in orationib': & interne pi-
 guinem dilectiōis esse seruandā. **I**pse etiā per valley
 humilitatis & pinguedinē charitatis p nobis mor-
 tem subiit. **HIERO.** **I**n valle etiā pinguedinum
 thauri pingues obfederūt eū. **S**equitur: **E**t ait disci-
 pulis suis. **S**edete hic donec orem. **S**eparant̄ i ora-
 tione qui separant̄ in passione: qz ille orat: illi dor-
 miunt: pinguedine cordis oppressi. **THEO.** **S**ing-
 ulariter etiam erat consuetudo illi semper orare:
 formam nobis tradēs vt silentiū & solitudinem in
 orationibus requiramus. **S**equitur: **E**t assumit pe-
 trum & Jacobū & Johannē secū. **I**llos tres tñ as-
 sumit qui glorie eius in monte thabor inspectores
 extiterāt: vt qui glorioſa viderāt: viderent & tristia:
 & addiderent q̄ verus erat homo in hoc q̄ tristiaſ.
Unde sequitur: **E**t cepit pauere & tedere: quia enī
 totum assumpserat hominē: assumpſit & naturales
 proprietates hominis: pauere & tedere & contrista-
 ri naturaliter: nam homines naturaliter inuiti ten-
 dunt ad mortem. **V**nde sequitur: **E**t ait illis: **T**ristis
 ē anima mea vsq; ad mortem. **BEDA:** **Q**uasi de'
 in corpe constitutus fragilitatem carnis exponit:
 vt eorum qui sacramentum icarnationis obuigant

Marginal notes on the left side of the page, including the name 'Marcus' at the top and various scriptural references and commentary.

excluderet impietas: nam qui corpis suscepit omnia debuit suscipere q̄ corpis sūt: vt esuriret: sitiret: angere tur: cōtristaret. Diuinitas enī p̄ hos cōmutari nescit affect⁹. **THEO.** Quidā autē h̄ sic intellexerūt. q. d. Tristoz. n. q̄ mori debeo: s̄ q̄ israelite p̄pinq̄ui mei me crucifiguri sūt: ac p̄ h̄ a regno dei dñt exclu di. **HIERO.** In h̄ etiā pauere et tristari docemur: an iudiciū mortis: q̄ nō possum⁹ p̄ nos dicere: sed p̄ illū: Venit p̄nceps mūdi h̄: et i me nō h̄ q̄cōq̄. **Se quif:** Sustit. hic et vigilate. **BEDA:** Nō a somno dormitiōis p̄hibet: c̄ t̄ps nō erat unīnēte discrimi ne: s̄ a sōno infidelitatis et corpore mētis. Paululus autē p̄cedēs ruit i faciē suā: et humilitatē mētis habitu carnis ostēdit. **Uñ sequif:** Et cū p̄cc. pau. p̄oci. sup̄ ter. et ora. vt si fieri possit trāsi. ab eo hora. **AV GV. de cō. euā.** Nō dixit si facere posset: sed si fieri posset: fieri enī pōt qd̄ ille voluerit. Sic itaq̄ dñs ē. Si fieri pōt: ac si diceret: si vellet. Ac ne q̄s putaret eū patris minuisse p̄tātē: māifestauit quo itelle ctu accipiendū sit qd̄ dictū ē. **Nā sequif:** Abba pater: oīa tibi possibilia sūt. In quo satis ostēdit nō ex ip̄sibilitate: s̄ ex volūtate patris dictum eē: si fieri pōt. q̄ autē marc⁹ nō solū pater: s̄ abba pater eū dī xisse cōmēmorat: h̄ ē abba hebraice qd̄ latie pater. Et fortasse dñs p̄pter aliqd̄ sacramtū vtrūq̄ dixit: volēs ostēdere se illā tristis p̄sonā iā sui corpis. i. ec clesie suscepisse: cui fact⁹ ē āgularis lapis: veniētī ad eū p̄tim ex hebreis: ad quos p̄tinet qd̄ ait abba: par tim ex gētibus: ad quos p̄tinet qd̄ ait pater. **BEDA:** Qat autē trāsiere calicem: vt ostēdat vere q̄ hō erat. vñ subdit: Trāsiere calicē hūc a me. Reminiscēs autē et p̄ qd̄ missus ē. p̄ficiat dispēsationē ad quā mis sus ē: et clamat: Sed nō qd̄ ego volo: s̄ qd̄ tu. **Quasi. d.** Si moriē mori me nō moriēte scōm carnē: trāseat calix: vey qz nō aliter h̄ fiet: nō qd̄ ego volo: s̄ qd̄ tu. **Multi** adhuc cōtristantē futura morte: s̄ ha beāt rectū cor: vitēt mortē quā p̄tēt: s̄ si non p̄tēt dī cīt id qd̄ p̄pter nos dñs dixit. **HIERO.** Ex quo etiā vsq̄ i finē nō cessat nos docere patrib⁹ obedire: et volūtātē eoz volūtati nostre p̄ponere. **Sequitur:** Et venit et iuenit eos dor. Sicut enī dormiunt mēte: sic et corpe. **P̄** orationē autē dñs veniēs et vī dēs discipulos dormiētēs petrū solū i crepat. vñ seq̄ tur. Et ait petro: Simō dormis: nō po. vna hora vi gi. mecū. **Quasi. d.** Qui vna hora nō potuisti mecuz vigilare: quō mortē ignis tu q̄ rīdes mori mecuz? **Sequit:** Vigilate et orate vt nō itre. i. tēta. f. negan di mē. **BEDA:** Nō ait: Orate ne tētemini: qz ip̄os sibile ē humanā animā nō tētari: sed ne itretis i tētationē: h̄ ē ne vos tētatio super. **HIERO.** In tētationē autē intrare dicif q̄ orare negligit. **Sequit:** Spūs quidē p̄mpt⁹ ē: caro autē infirmā. **THEO.** **Quasi. d.** spūs quidē vester p̄mpt⁹ ē ad mē nō negandū: et p̄pterea h̄ p̄mittit: sed caro v̄ra itantū in firmata ē: q̄ nisi dñs p̄ orationē virtutē carni dede rit: i tētationē irabitur. **BEDA:** Temerarios hic rep̄mit q̄ quicqd̄ crediderit: putāt se cōsequi posse: s̄ q̄stū ex mētis ardore cōfidim⁹: tantū ex fragilitate carnis timeam⁹. **Facit etiā hic loc⁹ aduersus eos q̄ dicit vñā i dño operationē et vñā volūtātē fuisse. Duas enī volūtates ostēdit: humanā. f. que p̄pter infirmitatē carnis recusat passionē: et diuinā q̄ p̄m̄**

ptissima ē. **Sequit:** Et iterū. abi. ora. eundē smōnē dicens. **THEO.** Ut. f. p̄ secundariā orationē q̄ ve rus hō esset affirmaret. **Sequit:** Et reuersus deuotio iue. eos dor. tamē nō vehemētē redarguit. **Frāt eis oculi eoz grauari. f. somno. Et igno. qd̄ responderēt ei. p̄ hoc infirmitatē humanā addiscas: ne. f. grauari somno p̄mittamus ea que nobis nō possibilia sūt. Ideo tercio abiit ad orandū ratiōe p̄dicta. vñ sequi tur: Et venit tercio. et ait illis: Dormi. iā et requi. Nō turbat cōtra illos cū post redargutionē p̄t̄ fecerint: sed ironice dicit illis: Dor. iā et req. qz iā sciebat q̄ p̄ditoz appropinquabat. Et q̄ ironice dixerit apparet per hoc qd̄ subdit: Sufficit. venit hora: ecce tra. fi. ho. in ma. pec. Hoc dicebat deridēs somnum eoz: quasi diceret: nunc temp⁹ ē vt dormiatis. **Quā do inimicus appropinquat. Deinde subiūgit: Surgite eamus: ecce qui me tradet. ppe est. Non vt fugerent hoc dixit: sed vt inimicis obuiarent. AV GV. de con. euan. Vel aliter: Per hoc q̄ cū dixit set Dor. iam et requi. adiungit: Sufficit. et deinde in fert: Venit hora: ecce tra. fili. ho. vtiq̄ intelligendū est post illud: Dor. et req. siluisse dominū aliquantū: vt hoc fieret quod permiserat: et tunc inualid se: Venit hora. et ideo interponit: Sufficit. f. q̄ ro quieuisistis. **HIERO.** Trina autē discipulorum dormitio tres mortuos quos dominus suscitauit significat: primus in domo: secūds ad sepulchro: terti⁹ de sepulchro. Trina autē domini vigilia docet nos orando et de preteritis et de futuris et de p̄sentibus veniam rogare. **Et adhuc eo loquente venit iudas scharioth unus de duodecim: et cū eo turba multa cū gladijs et lignis: missi a summis sacerdotib⁹ et scribis et senioribus. Dederat autē traditor eis signum dicens: Quem cunqz osculatus fuero ipse est tene te eum: et ducite caute. Et cum uenisset statim accedens ad eum ait: Rabbi. Et osculatus est euz. At illi manus iniecerunt in iesū: et tenuerunt eum. Unus autem de circumstantibus educens gladium percussit seruum summi sacerdotis: et amputauit illi auriculam. Et respondens iesus ait illis: Tanq̄ ad latronem existis cum gladijs et lignis cōprehendere me. Quotidie eram apud nos in templo docens: et n̄ me tenuistis: sed ut impleantur scripturae. Tunc discipuli e⁹ relinquentes eū oēs fugerūt. Adolescēs autē quāda******

ca. xi. **Ex. xi.** **THEO.** Ut. f. p̄ secundariā orationē q̄ ve rus hō esset affirmaret. **Sequit:** Et reuersus deuotio iue. eos dor. tamē nō vehemētē redarguit. **Frāt eis oculi eoz grauari. f. somno. Et igno. qd̄ responderēt ei. p̄ hoc infirmitatē humanā addiscas: ne. f. grauari somno p̄mittamus ea que nobis nō possibilia sūt. Ideo tercio abiit ad orandū ratiōe p̄dicta. vñ sequi tur: Et venit tercio. et ait illis: Dormi. iā et requi. Nō turbat cōtra illos cū post redargutionē p̄t̄ fecerint: sed ironice dicit illis: Dor. iā et req. qz iā sciebat q̄ p̄ditoz appropinquabat. Et q̄ ironice dixerit apparet per hoc qd̄ subdit: Sufficit. venit hora: ecce tra. fi. ho. in ma. pec. Hoc dicebat deridēs somnum eoz: quasi diceret: nunc temp⁹ ē vt dormiatis. **Quā do inimicus appropinquat. Deinde subiūgit: Surgite eamus: ecce qui me tradet. ppe est. Non vt fugerent hoc dixit: sed vt inimicis obuiarent. AV GV. de con. euan. Vel aliter: Per hoc q̄ cū dixit set Dor. iam et requi. adiungit: Sufficit. et deinde in fert: Venit hora: ecce tra. fili. ho. vtiq̄ intelligendū est post illud: Dor. et req. siluisse dominū aliquantū: vt hoc fieret quod permiserat: et tunc inualid se: Venit hora. et ideo interponit: Sufficit. f. q̄ ro quieuisistis. **HIERO.** Trina autē discipulorum dormitio tres mortuos quos dominus suscitauit significat: primus in domo: secūds ad sepulchro: terti⁹ de sepulchro. Trina autē domini vigilia docet nos orando et de preteritis et de futuris et de p̄sentibus veniam rogare. **Et adhuc eo loquente venit iudas scharioth unus de duodecim: et cū eo turba multa cū gladijs et lignis: missi a summis sacerdotib⁹ et scribis et senioribus. Dederat autē traditor eis signum dicens: Quem cunqz osculatus fuero ipse est tene te eum: et ducite caute. Et cum uenisset statim accedens ad eum ait: Rabbi. Et osculatus est euz. At illi manus iniecerunt in iesū: et tenuerunt eum. Unus autem de circumstantibus educens gladium percussit seruum summi sacerdotis: et amputauit illi auriculam. Et respondens iesus ait illis: Tanq̄ ad latronem existis cum gladijs et lignis cōprehendere me. Quotidie eram apud nos in templo docens: et n̄ me tenuistis: sed ut impleantur scripturae. Tunc discipuli e⁹ relinquentes eū oēs fugerūt. Adolescēs autē quāda******

quebatur illum : amictus syndone sup nudo: et tenuerunt euz. At ille relicta syndone: nudus pfugit ab eis.

BEDA: Postq̄ tertio dn̄s orauerat: et apostolo r̄ timore sequete p̄nia ipetrauerat corrigedū: secu rus de passione sua pgit ad p̄secutores: de quo ad mētē euāgelista dicit: Et adhuē eo loquēte ve iudas ferior̄ v̄n̄ de r̄i. **THEO.** Hoc n̄ frustra ponit: s; ad maiore p̄ditonis redargutionē q̄ cū de p̄mo choro discipuloy existeret: cōtra dn̄m i rabie vsus est. **Sequit:** Et cū eo tur. mul. cū gla. et lignis missi a sum. sa. et scri. et senio. **HIERO.** Incubet. n. viri tui sculi: q̄ desp̄at de adiutorio dei. **BEDA:** Ad hoc s; aliqd iudas de verecūdia discipulli: cū euz nō palā tradidit p̄secutorib;: s; p̄ signū ofculi. vñ se que: Dederat it̄ tra. eis signū dices: Quēciq; ofcu. fu. ipe ē te. ei. **THEO.** Uide ei' insensibilitatē: quo nō credebat i ofculo ch̄risti decipe: vt qñ amicus estiare. Si aut amie' eras o iuda: cui' gr̄a cū ini micis accessisti: s; ois p̄auitas sine p̄uidētia ē. **Se quit:** Et cū re. statī ac. ad eū ait: Rabbi: et ofcu. ē eū. **HIERO.** Dar iudas signū ofculi cū veneno doli: sic ch̄r̄m obtulit sacrificiū subdolu et reprobati. **BEDA:** Inuidēs aut et scelerata confidētia magi strū vocat: et ofculū isert ei quē tradit. **Suscipit** aut dn̄s ofculū traditoris: n̄ quo simulare nos doceat: s; ne p̄ditionē fugere videat: simul et illud psalmi coplēs. Cū his q̄ oderūt pacē erā pacificus. **Sequit:** Et illi ma. inie. in eū. et tenuē. eū. **HIERO.** Sic ad est ioseph veditus a fratrib; et ferrū p̄trāsuit aīam ei'. **Sequit:** Un' aut de circū. edu. gla. p̄cus. ser. sū. fa. et am. illi auri. **BEDA:** Petr' h̄ fecit vt iohānes declarat eodē mentis ardore quo cetera facies bat. Sciebat enī quō phinees puniēdo sacrilegos: mercedē iusticie et sacerdotij perennis acceperit. **THEO.** Tacet aut̄ nomē ei' mare': vt nō videret sūm laudare magistrū qñ zelatē p̄ ch̄risto. **Innuīt** aut̄ petr' ex h̄ q̄ iobediētes erat et increduli spernen tes scripturas: nā si habuissēt aures audientes scri pturas: nō crucifixisset dn̄m glorie. **Amputauit** au tē auriculā sui sumi sacerdotis: nā sumi sacerdotes p̄mo p̄seribit̄ scripturas: qñ sui nō audiētes facti. **Sequit:** Et ridēs iesus ait ill': Lacq; ad latro. eri. cū gla. et lignis. **BEDA:** Quasi. o. Stultū ē cū gladiis et fustib; q̄rere eū q̄ vltro se v̄ris tradidit manibus: et i nocte qñ latitatē p̄ditore iuestigare: q̄ quotis die i tēplo docebat. **THEO.** Istō aut̄ diuinitatē ei' ostēdit. qñ enī i tēplo docebat nō valuerūt ipsuz cape: qñ i manib; eoz eēt: q; nōdū tps aduene rat passiois. qñ aut̄ ipe voluit: tūc tradidit seipm vt adimpleret̄ scripture: q; tāq; agn' ad occisionem voc' enī clamās neq; vociferās: s; volūtarie paties. **Sequit:** Tūc oīci. ei' re. eū oēs fugerunt. **BEDA:** In̄ ip̄let smo: quē dn̄s dixerat: q; oēs discipuli scīdalisaret̄ i illo i ip̄a nocte. **Sequit:** Adolef. aut̄ q̄ dā sequebat̄ illū. amic. syn. sup nudo. subaudiē coy pore: q; nō aliā adumētī q̄ solū habebat syndonē. **Sequit:** Et tenuerūt eū. At ille re. syn. nu. p̄su. ab eis. quō. sp̄sentīā detestabat̄ et facta nō a dn̄o: cuius amorē et absēs corpe sicū suauit i n̄ite. **HIERO.** Sic ut etiā ioseph relicto pallio nud' de manib; v̄

pudice semie au fugit. q̄ dult effugere man' iniquo r̄i: reliquēs mēte que mūdi sunt fugiat p' iesum. **THEO.** Probabile aut̄ videt q̄ hic adolescēs erat de illa domo: i q̄ pascha cōderat. Quidā v̄o dicūt hūc adolescētē fuisse iacobū fratrem dn̄i: q̄ dicebat iust': q̄ ab apostol p' ch̄risti asecionē cathedrā hie rofolymoz accepit. **GREGO.** iiii. mo. Uel h̄ de iohāne or: q̄ r̄si p' vt v̄ba redēptoris audiet ad euz cē redijt. p̄a' tñ territ' fugit: naz et illū eo tpe fuisse adolescētē lōga p' h̄ i carne vita ei' inditio ē. Po tuit enī fieri vt ad horā tenētū manib' elaps': mox resūpto idumē. o redierit: et sub dubia lucis nocte: se turbis ducētū iesum qñ vñ' de ipis imiscuerit donec ad atriū pōtificis cui erat not' pueniret: vt ipe i suo euāgelio cōmemorat. **Sicut** aut̄ petr' vt culpā negatiōis p̄nie lachrymis abluūt: recuperatio nē ostēdit eoz q̄ i martyrio labunē: ita ceteri discipu li q̄ articuli cōprehēsiōis fugiēdo p̄uenerūt: caute lā fugiēdi docēt eos qui se minus idoneos ad tole randa supplicia sentiunt.

Et adduxerūt iesuz ad summuz sacerdotē: et cōuenerūt oēs sacerdo tes et scribe et seniores. Petr' aut a lōge secut' ē eū: usq; itro in atriū sū mi sacerdotis: et sedebat cū ministris ad ignē et calefaciebat se. Sūmi ue ro sacerdotes et oē cōciliū q̄rebant aduers' iesuz testioniū: ut eū morti traderēt: nec inueniebāt. Oulti aut̄ testioniū falsū dicebat̄ aduersus eū: et cōueniētia testimonia n̄ erāt. Et qdā surgētes: falsuz testioniū ferebat̄ aduersus euz dicētes: Om̄ nos audiuim' euz dicētē: Ego dis soluā tēpluz hoc manu factuz: et p' triduiū aliō n̄ māu factū edificabo. Et n̄ erat cōueniēs testioniū illoz.

GLO. Narrauerat euāgelista superi': quō dn̄s a ministris sacerdotū fuerat capt': nūc narrare inci pit quomō i domo p̄cipis sacerdotū mortu adiu dicatus fuit. vñ dicit: **Et addux. iesum** ad summū sa cer. **BEDA:** Sūmū sacerdotē significat cayphā: qui sicut iohes scribit erat pōtifer anni illi: et quo testat̄ iosephus: q; pontificatū sibi emerit a p̄ncipi pe romano. **Sequit:** **Et cōuenerunt** in vñū oēs sas cerdotes: et scribe et seniores. **HIERO.** Tunc scā est cōgregatio thauoz in vaccis populoz. **Sequit:** **Petrus autē a longe sequebat̄ eū** vsq; itro in atriū summī sacerdotis. **Timo:** enī retrahit: s; cha ritās trahit. **BEDA:** Merito autē a lōge seques batur: qui iā erat proxie negaturus. **Neq; enim** ne gare posset: si ch̄risto proximis adhesionē. **Sequit:** **Et sede. cum ministris et calefaciebat se ad ignem.** **HIERON.** In atrio cum ministris calefacit se

ARCUS

[Marginal notes on the left page, including 'ARCUS' and other scriptural references.]

ait mysterio factu est: vt in passioe dñi pōtifer iu-
 deozū sua ipse vestimēta discinderet: hoc est ephor
 cū tunica dñi: nec ab ipis q̄ eū crucifigere militib⁹
 scidi poterit. Figurabat enī: q̄ sacerdotiū iudeozū
 p̄ scelerib⁹ ipōni pōtificū esset scindēdū. Soliditas
 p̄ scelerib⁹ ipōni pōtificū esset scindēdū. Soliditas
 verō ecclesie que vestis sui redēptoris solet appellari
 nunq̄ valet diripi. THEO. Ex eo aut sacerdotiū
 iudeozū scindēdū erat: q̄ dēnauerūt chzistū eē reū
 mortis. vnde sequit: Qui oēs codē. eū eē reū mortis.
 HIERO. Londēnāt quidē eū esse reū mortis: vt
 reatu suo reatū nostrū solueret. Sequit: Et ceperūt
 quidā cōspuere eū. vt. l. sputaminib⁹ susceptis faciē
 anime nostre lauaret: et velamēte faciei sue velamē
 te cōspū nōdū aufereret: et colaphis quib⁹ in caput p̄
 culas ē caput humani generis qd̄ est adā sanaret
 et alapis quib⁹ expalmar̄ est: maxima laus ei⁹ nris
 manib⁹ labūq̄ plauderet: vt dicit: Omnes gentes
 plaudite manib⁹. BEDA: q̄ vō dicit eē: Prophe
 tizans est qui te percussit: quasi in cōtumeliā faci
 unt eius qui se a populis p̄phetā haberi voluit.
 AVGV. de con. euā. hoc aut intelligit passus
 oēs vlt ad mane in domo p̄ncipis sacerdotū: quo
 pus adductus est.

Et cū esset petr⁹ in atrio deorsū:
 venit una ex ancillis sūmi sacerdo
 tis: et cū uidisset petrū calefacientē
 se: aspiciēs illū ait: Et tu cum iesu
 nazareno eras? At ille negauit di
 cens: Neqz scio neqz noui quid di
 cas. Et exijt foras ante atriū: et gal
 lus cātavit. Rursus aut cū uidisset
 illū ancilla cepit dicere circūstātib⁹:
 quia hic ex illis est. At ille iterū ne
 gavit. Et post pusillū rursus q̄ asta
 bant dicebat petro: Vere ex illis es
 nā et galile⁹ es. Ille autē cepit ana
 thematizare et iurare: q̄a nescio ho
 minē istū quē dicitis. Et statim gall⁹
 iterū cātavit: Et recordat⁹ est petr⁹
 uerbi quod dixerat ei iesus: pus q̄z
 gallus cantet bis: ter me negabis.
 Et cepit flere.

AVGV. de cō. euā. De petri tētatione que inter
 pdictas dñi cōtumelias facta est: nō eodē ordine
 omēs euāgeliste narrāt. Nā lucas explicat pus ten
 tationē petri: tū demū has dñi cōtumelias. Iohā
 nes aut incipit petri tētationē dicere: et interposuit
 quodā de cōtumeliis dñi: et adiunxit q̄ inde missus
 est ad capham pōtificē: et inde recapitulat vt expli
 cet quā cepat tētationē petri. Matthe⁹ aut et mar
 cus p̄mo cōmemorat chzisti cōtumelias: deinde per
 tri tētationē: de qua dicit: Et cū eēt petr⁹ in atrio seoz.
 vna et ancil. sum. sacer. BEDA: Quid aut sibi
 vult q̄ p̄ma eū pdit ancilla: cū viri vtiq̄ eū magis

potuerūt recognoscere: vt et iste sex⁹ peccasse i necē
 videre dñi: et iste sex⁹ redimere p̄ dñi passioem. Se
 quit: At ille nega. di. Neqz scio neqz noui qd̄ dicas
 HIERO. Petr⁹ sine spū voci ancille cessit: cū spū
 nec p̄ncipib⁹ nec regib⁹ cedit. THEOP. hoc aut
 eū pari dispēfatue p̄misit dñs: ne. extolleret se: sū
 mulq̄ vt peccatib⁹ misericors ostendat: tanq̄ ex seipō
 instruct⁹ humane infirmitatis euētū. Sequitur: Et
 eri. fo. ante atri. et statim gal. cātavit. BEDA: De
 hoc galli cātū ceteri euāgeliste tacēt: nō tñ factum
 negāt: sicut et multa alia alij silētio p̄tereūt que alij
 narrāt. Sequit: Rursus aut cū vide. eū an. cepit di
 cere circū. quia hic ex illis est. AVGV. de cō. euāge.
 Dec ancilla n̄ eadē sed alia est: sicut dicit matthe⁹
 Sane hoc quoq̄ intelligit quia in secūda negatōne
 a duob⁹ cōpellat⁹ est: ab ancilla. f. quā cōmemorat
 matthe⁹ et marcus: et ab alio quē cōmemorat lucas
 Sequit: At ille iterū negavit. Jam petrus redierat
 vt quēadmodū dicit iohānes ad focū stās iterū ne
 garet. vnde ancilla dicebat quod supra dictū ē: nō
 illi. f. petro: sed bis qui illo exēute ibi remāserāt: sic
 tamē vt ille audiret. vñ rediēs et rursus ad ignē stās
 reistebat negādo verbis eozū. Liquido enī colligū
 rur: collatis de hac re omnib⁹ euāgelistarū testimo
 nijs: nō ante ianuā secūdo petrū negasse: s̄ intus i
 atrio ad ignē: Mattheū aut et marcū qui cōmemo
 rauerūt esse eū foras: regressum eius breuitatē cā
 tacuisse. BEDA: In hac aut negatōe petri disci
 mus nō solū abnegari chzistū: ab eo q̄ dicit eū: nō
 eē chzistū: sed ab illo etiā qui cū sit negat se eē chzis
 tianū. Domin⁹ enī nō ait petro: Discipulū meū: te
 negabis: sed me negabis. Negavit ergo chzistū cui⁹
 se negavit eius discipulū. Sequit: Et post pus. rur.
 qui asta. di. pe. vere ex illis es: nam et gali. es. Nō q̄
 alia ligua galilei q̄ hierosolymite loquerētur: qui
 vtiq̄ fuerūt hebrei: sed q̄ vnaqueq̄ puicia et regio
 suas habet p̄terates ac vernaculū loquēdi sonū vi
 tare nō p̄nt. THEO. Igit timore petr⁹ p̄teritus
 et dñi sermone oblitus dicitis: Qui me cōfessus fue
 rit corā hōib⁹: cōfitebor: et ego eū corā p̄e meo:
 dñm abnegavit. vñ sequit: Ille autē cepit anathe.
 et iura. q̄ nesci. ho. istū quē dicit. BEDA: Quazno
 xia sunt p̄uozū cōsilia: iter infideles hōiem nega
 uit se nosse: quē inter discipulos deū fuerat cōfess
 sus. Solet autē scriptura sacra meritū causarū per
 statū designare temporū. vnde Petrus qui media
 nocte negavit: ad galli cantū penituit. vnde subdit
 Et statim iterū gal. can. Et recor. pe. ver. qd̄ dixit ei
 iesus: priusq̄ gal. cāter bis: ter me negabis. Et cepit
 flere. THEO. Lachryme enī petri chzisto p̄ peni
 tentiā adduxerūt. Aōfundant itaq̄ nouatiani qui
 dicūt q̄ qui post susceptiōem baptismatis peccauē
 rit: nō suscipiūt vt sibi delictū remittatur. Ecce enim
 petr⁹ qui et chzisti corp⁹ sumpsit et sanguinē: p̄ peni
 tētiā est suscept⁹. Etenī sanctorū defect⁹ p̄pter h̄
 scripti sunt: vt et nos si p̄ incautelā deciderimus: re
 cursum haberem⁹ per eozū exemplū: et sperem⁹ p̄ pe
 nitētiā subleuari. HIERO. Mystice aut p̄ma an
 cilla titubatio est: secūda cōfessio: terti⁹ vir act⁹ est.
 Dec trina negatio quā abluat p̄ fletus verbi chzisti
 recordatio: tūc nobis gall⁹ cātat: q̄n p̄dicatoz q̄sq̄
 p̄ penitētiā corda n̄ra ad op̄tactoz excitat. Tūc icū

pimus flere: qñ ignimur intus p scitilla scie: z foris exim? cū extra euim? qd int? fuim? La.XV. Et cōfestim mane cōsilium faciētes summi sacerdotes cū seniorib? z scribis z uni uerso cōcilio: nunciētes iesum duxerūt z tradiderūt pilato. Et interro gant eū pilat: Tu es rex iudeoz? At ille respōdēs: ait illi: Tu dicis. Et accusabāt eū summi sacerdotes in multis. Pilat? aut rursus inter rogauit eū dicēs: Nō rīdes qēqz? Uide in quātis te accusant. Iesus aut nihil ampliū rīdit: ita ut mira retur pilatus.

BEDA: habebat indei hūc morē: ut quē adiu dicassent morti: ligatū iudici traderēt. vii post oādē natōem christi subiūgit euāgelista: Et cōfest. mane pñ. faciē. sum. sacer. cū senio. z feri. z vni. cōci. vinci. iesum duxē. z tradi. pilato. Attamē notādū qd non tūc pāmū ligauerūt eū: sed mox cōprehēsū nocte in orto ut iohānes declarat: ligauerunt THEO. Tradiderūt itaq; iesus romanis: sed z ipsi a deo tradi fuerūt in manib? romanozū: ut adimplerent scrip ture dicētes: Scdm opa manūū eozū retribuē ill. Et inter eū pila. Tu es rex iudeozū? BEDA: Pilato nihil aliud criminis interrogāte nisi vtrū rex iudeozū sit: arguūt impietatis iudei: qd nec falso qdem inuenire potuerūt qd obicerēt saluatori. Sequit: At ille rīdēs ait illi: Tu dicis. Sic rīdet: ut verū diceret: z sermo ei? calūnie nō pateret. THEO. Dubiā enī rītionē emiūt. nā: Tu dicis: pōt sic intelligi Tu dicis hoc: sed ego nō dico. Et nota qd pilato qd inuit? fert sniam aliqua in pre rīderit: sacerdotib? aut z pncipib? rīdere noluerit: indignosq; s̄mone suo iudicauerit. Seq̄t: Et accusauerūt eū sum. sacer in multis. AVG. de cō. enā. Lucas etiā ista crimi na qd falso obicerūt apuit: sic enī narrat: Leperunt accusare eū dicētes: Dūc inuenim? subuertētē gētē nostrā: z p̄hibētē tributa dari cesari: z dicentē se christū regē eē. Sequit: Pilat? aut rursus interro gabat eū dicēs: Nō rīdes qēqz: vides in q̄tis te acu sūant. BEDA: Ethnic? quidē est qui condēnat iesum: sed cām refert in pplm iudeozū. Seq̄t: Iesus aut ampli? nihil resp. ita ut mira. pilat?. Nihil qdēz rīdere voluit: ne crimē diluēs dimitteret a p̄fide z crucis vtilitas differet. THEO. Mirabāt aut pilat?: quia cū legis doctor esset z eloquēs z potēs rīdōe sua eozū accusatōes infrigere nō respōdebat qdēq; s̄ mag? accusatōes virilī sustinebat.

Per diē autē festū solebat dimit tere illis unum ex uinctis quēcūqz petissent. Erat aut qui dicebat bar rabas: qui cū sediciofis erat uictus

qui in seditione fecerat homicidium. Et cū ascēdisz turba: cepit rogare sicut semp faciebat illis. Pilat? aut rīdit eis z dixit: Vultis dimittam vobis regē iudeozū. Sciebat enī qd p inuidiā tradidissent eū summi sa cerdotes. Pōtifices aut concitauerūt turbā: ut magis barrabā dimit teret eis. Pilat? aut iterū rīdēs ait illis: Quid ergo vultis faciam regi iudeozū? At illi iterū clamauerūt: Crucifige eū. Pilat? uero dicebat illis: Quid ei mali fecit? At illi ma gis clamabāt crucifige eū. Pilatus aut volens populo satisfacere dimit tit illis barrabā: z tradidit iesus fla gellis cesum ut crucifigeret.

BEDA: Multas liberādi saluatorē pilat? occa siones dedit: p̄mo latronē iusto cōferēs. vii dē. Per diē aut festū dimit. sole. il. vni. et victis quēcūqz pe tissent. GLO. Qd quidē solit? erat facere ut gr̄is populi captaret: z p̄cipue in die festo qñ de tota p uincia iudeozū pls hierosolymā cōstuebat. Et re maior: iudeozū s̄p̄obitas appareat: referrib? p̄ster enozmitas culpe latronis quē iudei christo p̄tulerūt. vii seq̄t: Erat aut qd dice. barr. qd cū sedi. vin. erat qd in sedi. fece. homicidiū. In quo ostēdit z ex graui tate culpe notabilis qd homicidiū fecerat: z ex mo do faciēdi qd cū p̄turbatōe ciuitatis hoc fecerat se ditionem cōcītādo: z etiā quia culpa eius manifesta erat: nā z cū sediciofis vict? erat. Seq̄t: Et cū ascen. tur. cepit ro. sicut sem. faciē. illis. AVG. de con. enā. Nulla questio est qd matthe? tacet ipos petisse ut aliquis eis dimitteret: qd mar? bic dicit. Nihil enī interest si ali? aliud tacet: qd alius cōmōuat. Seq̄t: Pilat? ergo rī. eis. z dixit: Vult. ei. co. re. ind. Scie. n. qd p inui. tradi. eum sum. sacer. Queri pōt qd vba pilat? dixerit: vtrūq; qd a mattheo. an qd a marco referūt. Aliud enī videt eē: Quē vultis dimittā vobis barrabā: an iesum qd of christ? ut matthe? refert: aut: Vultis vobis dimittā regē iudeozū: ut bic dicit Sed qd christos reges dicebāt: z qd dixit illū an illis manifestū est eū dixisse an velle? dimitti regē iude ozū. i. christū. Nihil aut interest s̄mie qd h tacuit mar? cus de barraba: hoc solū volēs dicere qd ad vñm p tinebat: qñquidē in eozū rīdōe satis z ipse ostendit quē sibi dimitti voluerit. Nā seq̄t: Pōt. aut cōc. turb. et mag. barra. dimitteret eis. BEDA: Peret iudeis vīq; hodie sua petitiō: quā tāto labore impe tr arūt: qd enī data sibi optōne p iesu latronē. p sal uatoze iterfectozē elegerūt: merito salutē pediderūt z vitā: z latrocinijs ac sedicioib? se intm subdiderūt vt patriā regnūq; suū qd pl? christo amauerūt peli derit: z libertatē eozp? z aiām nūq; recipēt. Deinde

Ca. XV

Marginal notes in Latin script, including references to 'Ca. XV' and 'GLO.' providing commentary on the main text.

MARCUS

qui in seduce fecerat hominibus... Et cum aliquid turbis... fuit tempore faciebatur illis... ruderis et dicit: Multis... pinguia tradidit eis... cordos. Pontifices autem... ruerunt: ut magis... taret os. Pilatus autem... illis: Quid ergo... Arripit eum... illis: Quid ei... quis clamabat crucifige eum... aut nolens populo... fit illis barraba: et tradidit... gellis caelum ut crucifigeret.

aliam occasionem dicit pilatus liberandi saluatore... Dicit autem ite. r. n. ait il. Quid g. vul. fac. regi iudeorum... AVG. de co. eu. Jam satis appet q. id mare... lit ostendere: dicens regem iudeorum: qd mattheus dicens... dicitur. Non enim dicebat christi reges nisi iudeorum... In hoc enim loco fin mattheus dicit: Quid igitur faciam... de iesu q. dicitur christus? Sequitur: At illi clamabant: Crucifige eum... THEO. Uide autem iudeorum prauitate: et... pilati comensuratiorem: quis et ipse dignus sit condempnari... crucifige. hic tunc dicitur humiliter ab illo iudicio erui... de iesu: et ideo rursus interrogat. vñ sequitur: Pila... aut dicit eis: Quid enim ma. fecit? Occasionem namq. et... hoc signere volebat: vt christi solueret innocentem... Iuda vero infame sine satisfaciens: interrogati o. p. si... eis no. rident. vñ sequitur: At illi magis clamabant: Crucifige eum... vt impleret illud hieremie: Facia. e. mihi be... reditas mea: sicut leo in filia viderit sup me voce... sua. Sequitur: Pila. aut vo. satis. po. dimi. il. bar. et tra... di ierum fia. ce. vt crucifigeret. THEO. Uolebat... quidem satisfacere populo. i. eorum facere voluntate: et no... qd erat placitum iusticie et deo. HIERO. hic duo... bira. affuit: vñ ap. p. eius. i. emissari. cu. pcto. ppli... in celum inferni absoluti. o. mittit: alter p. peccat... absolutorum vt agn. occidit. ps. dñs semp. mactatur:... ps. diaboli qui est magister eorum qd sonat barrabas... effrenata in tartaru. precipitat. BEDA: Jesus aut... flagellat. no. ab alio q. ab ipso pilato intelliged. est... Scribit namq. iohes: Apprehedit pilatus iesum et fla... gellauit. qd qd. ioh. fecisse creded. e. vt satiati penis... ac obprobrio ei iudei morte ei. vñ sitire desisteret.

Et imposita ei plebs. spi. coronam. Pro sceptro autem regali... dicit calamum vt mattheus scribit: et adorant quasi regem. vñ... sequitur: Et cepe. salu. eu. Ave rex iudeorum. Et q. milites... eu. q. d. deum seipm falso dixisset adorabant illudetes... patet ex h. qd subdit: Et p. ca. ei. bar. et spu. eu. Et ponit genua ad adorandum: q. d. falso se dixisset deum... HIERO. Obprobria autem eius nrm abstulere ob... probria. Uicula ei. nos liberos fecerunt. Corona spi... nea capitis ei. diadema regni adepti sum. Uulnes... rib. ei. sum. sanati. AVG. de co. eu. Appet aut... mattheus et marcum recapitulando ista posuisse: no. q... tunc factum sit: cu. eu. pilatus ia. crucifigendum tradidisset... Johannes enim apud pilatum dicit hec gesta: h. aut qd... sequitur: Et postquam illuse. ei. eru. eu. pur. et indu. eu. vesti... suis. in fine factum intelligit: cu. ia. adduceret ad cruci... figendum. HIERO. Mystice autem vestimentis suis... nuda. iesus. i. iudeis. purpura induit. i. getili ecclesia... q. de scopulis collecta e. Ite ea exut. in fine scadali... zate: iudaica rursus induit plebe. Cu. enim intraverit... plenitudo getiu: tunc ois. isrl. salu. erit. BED. Uel... in purpura q. induit. e. dñs. ipa. ei. caro. qua. passiois... bus obicit insinuat: in corona. vo. quam portabat... spinea: nro. susceptio. pcto. THEO. Induam... et nos purpura stola regale: q. vt reges abulare de... bem. calcates sup. serpentes et scorpiones: et suppedi... tates pcti. Christiani namq. dicimur. i. vincti: sicut et... tunc reges vincti dicebat. Sumam. et coronam spineam... i. festinem. coronari. vita. arta: et abstinentis et puri... tate. BEDA: Caput autem christi pcutiuit: qm. eu. ve... ru. deum. ee. negat. Et q. p. barudine scriptura solet co... fici: qm. barudine caput christi feruit: q. diuinitati il... li. tradicentes errorem suum. firmare. au. te. sacre. scri... pture. conat. Spuunt in facie ei. q. gre. pntiam... vbi. execratis. respuit. Sit. et hodie. q. eu. certa. fide... vt. deum. verum. adorant: sed. puer. act. v. vba. ei. q. fabu... losa. despiciunt: ac. pmissa. verbi. illi. tpalib. illecebris... postponunt. Sicut. aut. cayphas. nesci. dicit: Q. vnu... hoies. mori. p. populo: sic. milites. nescientes. faciunt.

Sed q; sciebat a militib' suspensuz om̄m: nō a iudeis
 sicut iohānes aptissime dicit: occulte osidere voluit
 eos magi crucifixisse: q; clamauerūt vt crucifigere-
 tur: q; illos qui ministeriū p̄ncipi suo s̄m suū offi-
 cū p̄buerūt. Intelligit ergo fuisse hora tertia cum
 clamauerūt iudei vt dñs crucifigeretur: et verissime
 demonstrat tūc eos crucifixisse: qñ clamauerūt. In
 conatib' aut pilati ad excipiendū om̄m: et in tumultu
 indeoz' sc̄dētū: cōsumptū temp' duarū horarū in-
 telligim': et circa horā fuisse sextā: q; nodū termina-
 ta gesta sunt que ab eo tpe quo pilat' dñs tradidit
 vsq; ad tenebras factas narrat. Facile aut videbit
 q; sine impietatis duricie voluerit attendere: q; opoz'
 tunc loco marc' hoc de tertia hora posuerit: vbi. s.
 factū ministroz' multū commemoratū est. Ergo ne
 quicq; cogitatioem tāi criminis auersus a iudeis i
 milites illos auerteret. Erat inqt hora tertia: et cru-
 cific' ut illi eū pot' crucifixisse inueniant: quos hora
 tertia vt crucifigere clamare potuissent diligēs inq;
 stoz' inueniet: eū aduerterit b' qd a militib' factū ē
 hora tertia factū esse. AVG. de ques. ve. et no. testi-
 iudeoz' q; sniam de crucifixioe christi: tertia hora
 data vult intelligi. Omis enī qui morti addicit: ex
 eo iā mortū cōputat quo sniam excepit. Manifeste
 stant q; marc': q; nō iudicij snia saluator crucifix'
 est. difficile est enī innocētē pbare eū: qui snia ius-
 dicit punif. AVG. de cō. euā. Quāq; nō desinit:
 qui pascene quā iohānes commemorat dicit: Erat au-
 tem pascene hora q; si sexta: horā diei tertiā velit in-
 telligi. dicit enī: Die qdē illo: quē dies sabbati seq;
 pasceue fuisse pasche iudeoz': q; ab eodē sabba-
 to iā incipit asima: sed tñ vey pascha qd iā i passio-
 ne dñi celebrat nō iudeoz': sed christianoz' cepisse p̄-
 parari. i. pasceuen b̄re ab ea hora noctis. it. in eo p̄-
 ois a iudeis occidēd' p̄pabat. Pasceuen quippe
 interpretat p̄patis. Ab illa g' hora noctis vsq; ad eius
 crucifixionē occurrit hora pasceue sexta s̄m iohan-
 nē: et hora diei tertia s̄m marcū. Quis fidel' n̄ huic
 saneat solutiōi qōis: Si modo possit aliq; articul'
 cōici vñ ab hora nona noctis cepisse pasceuen pas-
 che n̄re. i. p̄patis mortis christi cōgruētē intelli-
 gam'. Si. n. dicam' eā cepisse qñ a iudeis app̄b̄tus
 est dñs: adhuc noctis p̄tes p̄me erāt: s; qñ ad domū
 p̄duc' ē focii caph̄e: vbi et audit' ē a p̄ncipib': ad
 huc gall' nō cātauerat. Si aut qñ pilato tradit' est:
 iā mane fuisse aptissime scriptū ē: restat g' vt intelli-
 gam' tūc cepisse p̄patis mortis dñi: qñ oēs p̄ncip'
 pes sacerdotū dixerūt: re' ē mortis. Nō. n. absurde
 cōiciat eo tpe nonā horā noctis eē potuisse: vt reca-
 pitulādo intelligat de petri negatioe postea dictū
 esse qd antea factū erat. Seq; Et erat. n. cau. ei' in
 scrip. rex iudeoz'. THE. Scripserūt aut hūc titulu
 .s. cam pp quā crucifix' est: qñ vitupātes ei' opionē
 q; regē seipm faciebat: vt sic p̄tereūtes misereri n̄ va-
 lerēt: sed magis ei ip̄operaret tāq; tyrāno. HIE.
 Scripserūt aut h' trib' liguīs: Debraice Malch' iu-
 deoz': hece basilios exomoloseō: Latine rex p̄fesso-
 ni. De tres ligue ad p̄ncipatū in crucis titulo cōfes-
 crate sunt: vt ois liguā cōmēnozet p̄fidia iudeozū.
 BEDA: Titul' aut hic posit' supra crucē illd' om̄s
 dicit: q; nec occidēdo potuerūt efficere vt eū regē nō
 b̄rent: q; eis s̄m sua opa redditur' ē. Seq; Et cū eo

cruc. du. latro. vnū a dex. et vnū a sni. ei'. THEO.
 Ut. s. hoies prauā opionē s̄ eū cōcipēt: q; et ipse la-
 tro et malefic' eēt. b' aut disp̄satiue factū ē ad iplē
 dū scripturā. vñ seq; Et impleta est scrip. q; dicit: Et
 cū iniqs deputat' ē. HIERO. Cū iniqs vitas des-
 putata vnū reliq̄t sinistru: alterū assumit dexterū: si
 cut in die iudicij faciet. et sili crimine tā dīfīles for-
 tiunt' vias: alter ancedit petrū in paradisu: alter iudā
 in infernū. Cōfessio breuis vitā acq̄sūt longam: et
 blasphemia finita pena plectit' eīna. BED. My-
 stice aut latrones q; cū dño crucifixi sūt: significāt
 eos q; sub fide et cōfessioe christi: l' agonē martyrij l'
 qlibet artiozis discipline instituta subeūt. S; q; b' p
 eterna glā gerūt: dextri latronis fide designāt: qui
 s̄o humane laudis intuitu sinistri latronis mentē
 imitat' et act'. THEO. vñ alr: Iudiciū erat duo la-
 trones duoz' p̄p̄oz. i. iudaici et gētilis: abo nāq; iū-
 qui: gētilis qdē tāq; legē nālē p̄tergrediēs: iudaic'
 vo sc̄ptā legē quā ei tradiderat dñs: s; gētil' penitēs
 iudaicus vsq; in finē blasphemus: in quozū medio
 crucifigitur dominus: ipse enim ē lapis angularis
 nos cōiungens.

Et p̄tereūtes blasphemabāt eū:
 mouētes capita sua et dicētes: Tab
 qui destruis tēplū dei: et in trib' die
 bus reedificas. Saluum fac temet
 ipm descēdēs de cruce. Silr et sum-
 mi sacerdotes illudentes ad alteru-
 trū cū scribis dicebāt: Alios saluos
 fecit: seipm nō potet saluuz facere.
 Christus rex israel: descēdat nunc
 de cruce: ut uideam' et credamus.
 Et qui cum eo crucifixi erant: con-
 uiciabantur ei.

HIE. Pullo inde ligato ad vitē et ei' pallio i san-
 guie vne inticto: lacerāt hedi vineā blasphemātes
 christū: et mouētes capita sua. vñ dñ: Et p̄te. blas. eū
 mo. ca. sua: et oi. vach q; des. re. THEO. Atrāseūtes
 .n. christū blasphemātes: exp̄ob̄rātes ei tāq; seductoz'
 ri. Diabol' aut mouebat illos ad dicēdū q; d' cruce
 descēderet. q; n. nouerat q; sal' fiebat p' crucē: rur'
 sus igerebat se ad tētādū christū: vt si a cruce descē-
 deret: certus fieret q; non est vere filius dei: et sic sa-
 lus que per crucem est destruet'. sed ipse dei verus
 existens filius nō descendit. Si enim descēdere de-
 buisset non illuc a p̄ncipio ascendisset: sed quia vis
 debat q; per hunc modū salutē fieri oportebat: sus-
 tinuit crucifigi et multa alia pati: et perficere opus
 suum. Sequit': Similiter et summi sacerdo. illi. ad
 alter. cum scri. dice. Alios saluos fecit: seip. non po.
 saluū facere. Dec dicebāt eius miracula abolentes
 quasi ab eo s̄m apparētā; perpetrata fuissent. ope-
 rans nanq; miracula multos saluabat. BEDA:
 Sic etiam nolētes confitētur q; alios saluos fece-
 rit. Itaq; vos vestra condēnat sententia: qui enim
 alios saluos fecit: seipsum saluare poterat. Sequit'
 § 3

Abiit rex isrl' descēde nūc de cruce: vt videam? z credamus. / HIERO. Et viderūt postea resurgētem de sepulchro: quem de cruce descēdere nō credebant posse patibulo. Ubi est o iudei infidelitas vestra: vosipos cōsulo: vosipos iudiciū peto. Quāto mirabilis est mortuū posse resurgere: q̄s adhuc viuū de cruce velle descēdere. Parua petistis: dum maiora prouenerit: sed infidelitas vestra nō potuit sanari signis multo fortioribus q̄s petistis. hic omnes declinauerūt simul inutiles facti sunt. vnde sequitur: Et qui cum eo crucifi. erant: conuicie. ei.

AVGVSTI. de concord. euange. Quomodo hoc verū est: quandoquidē vnus eorū conuiciatus est sm luce testimoniū: alter z compescuit eum: et in deum credidit: nisi intelligamus Matheū z Marcum breuiter perstringētes hūc locum: pluralē numerum pro singulari posuisse. / THEOPHI. Uel duo a principio conuiciabant ei: deinde vnus cognoscens ipm inocētē: increpat alter blasphemātē

Et facta hora sexta: tenebre facte sunt super totam terraz usqz in horam nonaz. Et hora nona exclamauit iesus uoce magna dicens: Heloy: heloy: lamazabatani. Qd est interpretatū: Deus meus: deus meus: ut quid dereliquisti me? Et quidam de circūstantibus audiētes dicebant: Ecce heliam uocat. Currens antez vnus z implēs spongeā aceto: circūponensqz calamo potū dabat ei dicēs: Sinite: uideamus si ueniat helias ad deponendū cum. Iesus autem emissa uoce magna: expirauit.

BEDA: Clarissimū lumen mundo retraxit radios suos: ne aut pendetem viderent dominū: aut impij blasphemātes sua luce fruerētur. vnde dicit: Et facta hora sexta tenebre facte sunt per totā terraz usqz in horam nonam. / AVGVSTI. de con. euā. Addidit autē lucas: Unde facte sunt tenebre. i. solē obscuratū. / THEOP. Si autem tempus eclipsis fuisset: posset qs dicere qd naturalis fuisset bec passio: sed tūc. ruij. erat luna: cum naturalis eclipsis fieri non posset. Sequit: Et hora nona exclamauit iesus uoce magna dicēs: Heloy: heloy. / HIERO. Nona hora inuenit euersa domo: decima dragma que perierat. / BEDA: Nam z adam peccāte scriptum est qd audiuerit vocem domini dei ambulantis in paradiso ad auram post meridiē: z qua hora primus adam peccādo mortem huic mūdo inuexit eadem hora secundus adam mortē moriēdo destruxit. Et notādū qd recedēte a centro mūdi sole crucifixus est dñs: oriēte autē sole: resurrectōis sue myste ria celebravit: qd mortuus est ppter peccata nrā: z resurrexit ppter iustificatōem nrām. Nec mirer' ver-

borū hūilitatē q̄rimonias derelicti: cū formā serui sciēs scādali crucis videas. Sicut. n. esurire z fatigare nō erāt ppa deitatis: s; corporales passiones: ita qd or: Ut qd dereliquisti me: corporalis vocis erat ppar: q; solet sm nām nullaten' velle a sibi iuncta vita fraudari. Licet eni ipse saluator dicebat h: sed ppe ondebāt corpis fragilitatē: vt hō q loq̄t in eos circūferēs mor? q; i picul' positi a dño desereri nos putam'. / THEO. Uel hoc loq̄s hō crucifixus? oeo p me: nos ei homines sum' derelicti: ipse nūq; a patre derelict' fuit. Audi eni qd dicit: Nō sū sol': s; q; p' meū est. Esti etiā h p iudeis dicit: qñ z ipse sm carnē iude' extens: ac si diceret: Ut qd debraicū pplm dereliquisti: vt tuū crucifigerent s; iud. Sicut eni aliqñ' s; iud' dicit: De' induit me. meā nām. s. humanā: sic z h: dereliquisti me: o; intelligere humanā nām vel iudaicū pplm. Sequit: Et qdā de cir. au. di. Ecce heliā uocat. / BED. S; quos arbitro milites fuisse romanos: nō intelligētes fimo nis hebraici ppetatē: s; ex eo qd dicit heloy putātos ab eo heliā uocatū. Si autē iudeos qd hoc dixerit intelligere uolueris: h faciūt vt eū imbecillitatis infirmēt qd helie auxiliū deprecet. Sequit: Currens autē vn' z im. spō. ace. Quā ob cāz dño acētū sit potū datū iohānes plen' ondit dicēs: qd iesus vt ostendat scriptura dixit. Sitio. Illi aut spongiā plenā aceto obrulerūt ori ei. / HIERO. Inuenit autē h iudeo nū silitudinē: spōgiā. s. cānā infirmā aridā: ignibus aptā iplet aceto: h ē malicia z dolo. / AVG. d. cō. euā. De heliā vō nō ipm qd obrulit spōgiā aceto: s; ceteros dixisse mattheū narrauit. vñ intelligim' z alii: z ceteros h dixisse. / HIE. infirmata aut carne vox inualuit diuina: qd dicit: Agite mibi portas iusticie. vñ sequit: Iesus autē emi. vō. mag. expirauit. Cū ima uoce siue sine nos morimur. qd d' ira sum? Ille vero cū exaltata uoce expirauit qd d' celo descēdit. / THEO. Et qd mortū dñat z p'cipit: sic dñs p' tūe expirat. Qualis autē bec vox fuerit lucas declarat. P' inq̄t: in man' tuas cōmēdo spm meū. Et eni christ' extic p h nobis uoluit deolare: qd scōp. aie in man' dei ascēdāt. Nā p'us ab iheris oīs aie te nebāt donec uenit qd pdicauit captiuus remissionē.

Et uelū tēpl' scissum ē in duo: a summo usqz deorsū. Quidēs autē cēturio q ex aduerso stabat: qd sic clamas expirassz ait: Vere hic hō fili' dei erat. Erāt autē z mulieres de lōge aspiciētes: iter q̄s erat maria madalene z maria iacobi minoris z ioseph mī: z salome. Et cū eēt in galilea seqbāt eū: z mīstrabāt ei: z alic multe que simul euz eo ascēderāt hierosolymam:

GLO. Postqz narrauit euāgelista passiones et mortē chūsti: nūc psequit de his que post mortem dñi cōtigerūt. vnde dicit: Et uelū tē. scil. ē in duo a sū. usqz de. / HIE. Uelū tēpl' scindit. i. cellā aperit.

Marginal notes on the right page, including commentary and references to other biblical passages.

THEO. Scissum est etiam velum innuente deo: quod spiritus sancti gratia a templo recedit et scindit et sancta sanctorum ab omnibus videnda essent: et quod templum lagebit in iudeis cum calamitates deplorabunt et vestimenta scindent. Hoc etiam et templum animatum et corpus christi ostendit: in cuius passione vestimentum eius laceratum est. caro et aliud etiam significat. Caro namque velum est nostri templi. scilicet mentis nostre. Virtus autem carnis scissa est in christi passionibus a summo usque deorsum. scilicet ab adhaesione ad ultimos homines. Nam et adhaesio effectus est sanus per passionem dicitur: et caro non manet sub maledicto: neque digna est corruptione: sed omnes incorruptione honorati sunt. Videtur autem centurio. Centurio dicitur centum militum princeps. Videtur autem quod ita potestatiue: et domine mirabiliter expirasset: miraturus est et confessus est. **BEDA:** Manifesta autem causa miraculi centurionis exponitur: quod videtur dominum sic expirasse. id est spiritu emisit se dicens: Vere homo hic filius dei erat. Nullus enim habet potestatem mittendi spiritum: nisi qui animarum conditor est. **AVG.** iii. de trinitate. Et hoc maxime miraturus est quod post illam vocem qua figuram peccati nostri edidit: continuo tradidit spiritum. demonstravit enim spiritus meritois quod nulla pena peccati usque ad mortem carnis eius accesserit: quia non eam deseruit iuitus: sed quomodo voluit. **QUIPPE** dei verbo ad unitatem persone efficiuntur. **HIERO.** Nonissimi autem nunc primi cuncti. **GENILIS** confitetur populus. Iudea cecata negat ne fiat eis error peior priorum. **THEO.** Et sic ordo convertitur dum iudei occidunt: et gentilis confitetur: et discipuli fugiunt: et mulieres expectant. **Sequitur.** n. Erant autem et mulieres de lege aspici. iter quod erat maria magdala et maria. mi. et ioseph mater de salome. **SALOME** dicta est mater filiorum zebedee. **ORIG.** Opinas tres autem sunt hoc videtur apud mattheum et marcum: hic tres precipuas mulieres nominatas: et duas quidem veteris evangelista exponit. **Maria** magdala et maria in. Tertia autem a mattheo dicitur mater filiorum zebedee. **MARCO** autem tertia illa salome appellatur. **BEDA:** Jacobum autem minorem dicit iacobum alpheii: qui frater domini dicebatur: eo quod esset filius marie materis domini: cuius meminit iohannes dicens: Stabat iuxta crucem iesu matris eius: et sororum matris eius maria cleophae et maria magdala. **Maria** autem cleophae videtur eas dicere a patre siue cognatione. **Vocabatur** autem minor iacobus ad distinctionem maioris iacobi: videlicet filii zebedee: qui inter primos apostolos vocatur est a domino. **Consuetudo** autem iudaice fuit: nec inducebatur in culam nisi mox gestis antequam: ut mulieres de sua substantia victum atque vestitum preceptoribus ministrarent. unde sequitur: **Et** cum esset in galilea seque. eum et matris eius. **Ad** sinistra habet dominus quidem de substantia sua: ut metetur earum carnalia curis. **Ille** metebatur spiritalia: et ut typum ostenderet magistrorum: quod victum atque vestitum ex discipulis deberet esse contenti. **Sed** videamus quales comites habuerit. **Sequitur.** n. **Et** alie multe que simul cum eo ascenderunt. **HIERO.** Sicut non excludit muliebris sexus a salute per maria virginem: ita non repellit a mysterio crucis scientia et resurrectionis per viduam **Magdalenam**: et ceteras matres.

Et cum iam sero esset factum: quia erat pasche quod est sabbatum: venit ioseph

ab arimathia nobilis decurio: qui et ipse erat expectans regnum dei. **Audacter** introiit ad pilatum: et petijt corpus iesu. **Pilatus** autem mirabatur si iam obisset. **Et** accersito centurione interrogavit eum si iam mortuus esset. **Et** cum cognovisset a centurione dedit corpus ioseph. **Ioseph** autem mercatus syndonem: et deposuit eum involuit syndone: et posuit eum in monumento quod erat excisum in petra: et advoluit lapidem ad ostium monumenti. **Maria** autem magdalene et maria ioseph aspiciiebant ubi poneretur.

GLO. passio et morte christi euangelista sepultura et enarrat dicens: **Et** cum iam sero esset factum: quia erat pasche quod est sabbatum. **ve. io. ab. ar. BEDA:** Pasche sive grece: latine preparatio orationis: quo nomine iudei qui iter grecos morabantur sextam sabbati appellabant: eo quod in illo ea que requie sabbati necessaria essent: preparare solerent. **Quia** ergo sexta die homo factus est: septima autem die conditor ab omni opere suo requieuit: recte saluator: sexta die crucifixus humane restorationis implevit archam. **Sabbato** autem in sepulchro quiescit: resurrectionis que octava die ventura erat expectabat euentum. **Sic** et nos in hac quidem seculi etate mundo necesse est crucifigi in octava die. id est cum mortis quod debitu soluit: corpa quidem in tumulo: animas autem secreta in pace cum domino per bona opera orationis quiescere: donec octava etate etiam corpa ipsa resurrectione glorificata cum aia per incorruptionem accipiant. **Tale** autem esse decebat quod corpus domini sepeliret: quod etiam per iusticia meritorum tali misterio dignum esset: et per nobilitate poterit secularis facultate possit obtinere ministrandi. et ideo dicitur quod erat nobilis decurio expectans regnum dei. **Decurio** vocatur quod sit de ordine curie et officii curie administraret: quod etiam curialis a procuratore munera civilia solet appellari. **Arimathia** autem ipsa est ramathaim civitas belchane et samuelis. **HIERO.** **Que** interpretatur deponens: id est qua fuit ioseph qui venit ad deponendum corpus christi de cruce. **Sequitur.** **Et** auda. intro. ad. pi. et pe. cor. iesu. **THEO.** **Audax** ausu laudabile. non enim excogitavit: a discipulis decidat: et expellat a iudeis si corpus petra eius quod est blasphemum condemnatum. **Sequitur.** **Pilatus** autem mira. si iam obisset. **Putabat.** n. quod diu viveret in cruce: sicut et latrones in patibulo vivebant dum. **Sequitur.** **Et** accersit centurionem. cum si iam mortuus esset. scilicet ante horam que ceteri mori consueverunt. **Sequitur.** **Et** cum cognovisset. si mortuus esset dedit corpus ioseph. **BEDA:** **Non** autem quibus ignorat aut mediocriter ad perfidiam accedens et crucifixi corpus posuit in petra. **Sequitur.** **Ioseph** autem mercatus. et dedit. eum involuit in syndone. **THEO.** **Preciosum** corpus precioso sepelitur: cum enim esset discipulus domini sciebat quod corpus domini honorari deberet. **BEDA:** **Possimus** autem secundum intelligentiam spiritalem beati scripturam: quod corpus domini non auro: non gemis et serico sed linteamine puro obvolvendum sit: hinc ecclesie mos obtinuit: ut sacrificium altaris non in serico neque in pan-

Marcus

no ficto: sed i lino terreno celebratur: sicut corpus e dñi i syndone mūda sepultū: iuxta qđ i gestis pōtificialib⁹ a b. siluestro legim⁹ ee statūtū: quāq; z h significet qđ ille i syndone mūda iuoluit iesus qđ pura eū mēte suscepit. Sequit⁹: Et po. eū i mo. qđ erat exci. i pe. z aduol. la. ad osti. mo. Dicit⁹ qđ monumētū dñi dom⁹ rotūda fuit: de subiacēte rupe excisa: tātē altitudis vt hō rect⁹ existēs vir extēta māu cul mē possēt attigere: z h; iroitū ab oriente: cui lapis magn⁹ iuolut⁹ atq; iposit⁹ ē. i ei⁹ pte adlonarij ipz sepulchrū. i. loc⁹ dñici corpis de eadē petra factū ē: seprē hñs pedes lōgitudis: triū palmorū mensura a patimēto alti⁹ eminēs: qđ. i. loc⁹ n̄ desup: s; a latere meridiano p totū p. vñ corp⁹ iferebat. Color autē monumēti z loculi albo z rubeo dñ ē p̄mixtus.

HIERO. Sepultura autē christi resurgim⁹: descēsiōne e⁹ ad inferos nos ascēdim⁹ ad celos. hic iueniē mel i ore leonis mortui. **THEO.** Imitemur autē z nos ioseph recipiētes christi corp⁹ p vnitatē: z posnam⁹ illō i monumēto exciso de petra. i. i aīa meozātē z n̄ obliuiscēte deū: illa enī aīa ex petra excisa. i. ex christo qđ ē petra qđ cōtinet firmitatē. Inuoluerē etiā debem⁹ ipm i syndone. i. i corpe puro suscipe. Syndon nāq; ē corp⁹ qđ ē aīe idumētū. Descer enī n̄ solū pura aīa corp⁹ christi suscipe: s; i corpore puro. Inuoluere autē os: s; nō apire: nā secretū clausū ē z occultū. Sequit⁹: Maria autē magda. z maria ioseph aspiciēbāt vbi poneret. **BEDA.** In luca legim⁹ qđ stabāt notī e⁹ a lōge z mulieres qđ secute erāt eū. His ḡ notis iesu p⁹ depositū e⁹ corpus ad sua remeātib⁹ sole mulieres qđ arti⁹ amabāt sum⁹ subsecute quō poneret respicere curabāt: vt ei tēpore cōgno mun⁹ possēt deuotiōis offerre. Die autē pasceus sacre mulieres. i. aīe hūiles idē faciūt: cum amore saluatoris feruētes passiōis e⁹ vestigijs i h seculo quo sp̄arada ē req̄es futura diligēter obsequiuntur: z si forte valeāt imitari pia curiositate quo oz die sit e⁹ passio cōpleta ppendūt. **HIERO.** Dec etiā cōgnoūt ad populū iudaicū i fine credētē: qđ nobilitatē fide vt abrae sit fili⁹: deponit despationē. ex pectat regnū dei. Intra ad christianos vt baptizetur: qđ significat nomē pilati. i. malleatoris qui domat ferreas gētes: vt regat eas in vga ferrea: z petit sacrificiū qđ donat penitētib⁹ i fine viaticū: z coz de mūdo z peccatis mortuo voluit i vñū misericordie fide stabilitū opculo spei p opa charitatis occludit. Finis. n. p̄cepti ē charitas: aspiciētib⁹ a lōge electis qđ sunt stele maris: quando si fieri potest scāda libabuntur etiam electi.

XVI

ET cū trāsisset sabbatū: maria magdalene z maria Jacobi z salome emerunt aromata: ut ueniētes ungerēt iesū. Et ualde mane una sabbatoz ueniunt ad monumētū: orto iā sole. Et dicebāt ad inuicē: Quis reuoluet nobis lapidē ab ostio monumēti? Et respiciētes uiderūt reuolutū lapidē.

Erat q̄ppe magn⁹ ualde. Et introcuntes i monumētū uiderunt iuuenē sedentē i dextris cooptum stola cādida: z obstupuerūt. Qui dicit illis: Nolite expauescere. Iesus qui nazarenū crucifixū: surrexit nō ē hic. Ecce loc⁹ ubi posuerūt eum. Sz ite dicite discipulis ei⁹ z petro: qz p̄cedet uos i galileā. Vbi eū uidebitis: sicut dixit uobis. At ille extūtes fugerūt de monumēto. Inuaferat. n. eas tremor z pauor: z nemi nī q̄c̄q; dixerūt. Timebant enī.

HIERO. P⁹ sabbati tristitiā felix irradiat dies: qđ p̄matū i dieb⁹ tenet: luce p̄ma i eo lucefcēte: z cōdō i eo cū triūpho resurgēte. vñ dñ: Et cū trāsis. sab. ma. magd. z ma. ia. z sa. eme. aro. vt ve. vñ. iesū. **GLO.** Religiose. n. mulieres sepulto dño cū licent opari. i. vsq; ad solis occasū vnguēta pauerūt vt lucas oīe. Et qz p̄ āgustia t̄pis n̄ poterāt eplere: mor trāscato sabbato. i. occidēte sole vt opādi licētia redit: felix uerūt emēt aromata: sic marc⁹ dicit h: vt ueniētes mane ungerēt corp⁹ iesu. neq; vespe sabbati pocu p̄ate iā noctis articulo monumētū adire ualuerūt. vñ **Sege:** Et ualde ma. vna. sab. ve. ad monū. oz. iam sole. **SEVE.** Mulieres h loco feminea p̄uotē discurrūt: qđ n̄ vt uicēti fidē: s; vt mortuo vnguēta b̄ferūt ad sepulchrū: z vt seplto parāt meroni obsequiā n̄ vt resurgēti p̄parāt diuiniōis gaudia triūphosū.

THEO. Nō. n. magnitudinē atq; dignitatē diuinitatis christi sapiūt. Uenerūt at iuxta consuetudinē iudeoz ungerēt corp⁹ iesu: vt. i. maneret odoriferū: et ne hūiditate scaturiret. nā aromata vītutē hñt officatiā: hūiditatē corpis absoibētia. vñ i corruptum corp⁹ cōsuāt. **GREG.** i. bo. Nos at i cū qđ mortu⁹ credētes: si odore vītutū refecti cū op̄niōe bonorū operū dñm q̄rim⁹: ad monumētū illi⁹ cū aromata venim⁹. **Sege:** Et ualde ma. vna sab. ve. ad mo. orto iā sole. **AVG.** d. cō. enī. Qđ Lucas dicit: ualde diluculo z Jobes: Māe cū adhuc tenēre est h̄ itelligit Marc⁹ dicere: Ualde mane: oriētē iā sole. i. cū celū ab oriētis pte albesceret: qđ fit v̄tq; sol oriētis uicinitate. Et. n. ē ille fulgor qđ noie aurore appellari solet: iō n̄ repugnat ei qđ ait: Lū adhuc tonēbie eēt. Die q̄ppe surgēte alique reliq̄e tenebrarū tāto min⁹ sūt: quāto magi oriēt lux: nec accipiēdas ē qđ ait: Ualde māe orto iā sole. tāquā sol ipse. i. i dēref sup̄ trā: s; de prio adueniētē i has pres sole. i. ortu suo iā celū illuare icipiētē. **HIERO.** Quis ḡ māe dicit: qđ ali⁹ euāgelista dicit: diluculo. Diluculū autē ē intē tenebras noctis z diei claritatē. In qua sal⁹ hūani generis puenit: felici uicinitate i ecclēsā declarandā more solis qui. prima luce cōstitēs rose. i. p̄mittit aurorā: vt gratiā p̄clari splēdore p̄paratis ocul possit itneri: qñ tēpus oriētē resurrectiōis illuxit: vt tūc laudes christi tota camera fm

[Marginal notes in Gothic script on the right edge of the page, containing various commentary and references.]